WYMAGANIA EDUKACYJNE DLA UCZNIÓW LICEUM I TECHNIKUM PO GIMNAZJUM

TREŚCI NAUCZANIA

A. PRZEWIDYWANE OSIĄGNIĘCIA UCZNIA

Zgodnie z założeniem reformy systemu oświaty, nauka języka angielskiego w szkole ponadgimnazjalnej powinna odbywać się w grupach językowych o zróżnicowanym poziomie zaawansowania, których podział nie jest tożsamy z podziałem na oddziały klasowe. W wyniku takiego rozwiązania nie jest możliwe jednoznaczne rozłożenie treści nauczania na kolejne lata nauki w szkole ponadgimnazjalnej. Można natomiast przedstawić zbiorczo wymagania w trzech grupach językowych, w zależności od poziomu zaawansowania uczniów w danej grupie.

Przedstawiony poniżej przykładowy wariant programu nauczania przeznaczony jest na 3 lata nauki w szkole ponadgimnazjalnej lub 4 lata nauki w technikum z podziałem na dwie grupy zaawansowania. Wskazuje on jedno z możliwych rozwiązań i należy go traktować elastycznie, pamiętając o spiralności nauczania (pewne elementy są tylko przypomnieniem i utrwaleniem pojęć, struktur i funkcji poznanych w szkole podstawowej, inne z kolei będą powtarzane i rozszerzane w kolejnych latach nauki) i przede wszystkim o dostosowaniu programu do potrzeb, możliwości i umiejętności uczniów w danej szkole.

Na zielono w części leksykalnej zaznaczone są treści opcjonalne, które mogą być dodatkowo omówione z uczniami w grupach o najwyższym stopniu zawansowania, ale **nie są ujęte w podstawie programowej.**

W pozostałych zakresach kolorem **czerwonym** zaznaczone zostały treści, które są wymagane tylko w grupie kontynuującej naukę w zakresie rozszerzonym (Grupa II poziom IV.1 R) w części leksykalnej zaznaczone są treści opcjonalne, które mogą być dodatkowo omówione z uczniami w grupach o najwyższym stopniu zawansowania, ale nie są ujęte w podstawie programowej.

SŁOWNICTWO	
Grupa I Poziom IV.1.P zakres podstawowy	**Grupa II** Poziom IV.1.R zakres rozszerzony
Uczeń posługuje się **w miarę rozwiniętym** zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych oraz fonetycznych) umożliwiającym realizację pozostałych wymagań ogólnych	Uczeń posługuje się **bogatym** zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych oraz fonetycznych) umożliwiającym realizację pozostałych wymagań ogólnych

w zakresie następujących tematów:

1) **człowiek** (dane personalne, wygląd zewnętrzny, cechy charakteru, uczucia i emocje, zainteresowania, problemy etyczne, doświadczenia życiowe, przekonania**,** przesądy, kanony piękna, różnice kulturowe
2) **dom** (miejsce zamieszkania, opis domu, pomieszczeń i ich wyposażenia, wynajmowanie mieszkania, kupno i sprzedaż mieszkania, architektura, różnice kulturowe);
3) **szkoła** (przedmioty nauczania, oceny i wymagania, życie szkoły, kształcenie pozaszkolne, system oświaty, szkoły w różnych krajach, niekonwencjonalne metody nauczania, języki na świecie);
4) **praca** (zawody i związane z nimi czynności, warunki pracy i zatrudnienia, praca dorywcza, rynek pracy, idealny pracodawca, nowe perspektywy na rynku zatrudnienia, różnice kulturowe);
5) **życie rodzinne i towarzyskie** (okresy życia, członkowie rodziny, koledzy, przyjaciele, czynności życia codziennego, formy spędzania czasu wolnego, święta i uroczystości, styl życia, konflikty i problemy, techniki komunikowania się, różnice kulturowe);
6) **żywienie** (artykuły spożywcze, posiłki i ich przygotowywanie, lokale gastronomiczne, diety, żywność modyfikowana genetycznie, nietypowe zwyczaje żywieniowe);
7) **zakupy i usługi** (rodzaje sklepów, towary, sprzedawanie i kupowanie, korzystanie z usług, reklama, środki płatnicze, banki, ubezpieczenia, konsumpcjonizm, różnice kulturowe);
8) **podróżowanie i turystyka** (środki transportu, baza noclegowa, informacja turystyczna, wycieczki, zwiedzanie, wypadki, orientacja w terenie, atrakcje turystyczne na świecie, globalizacja, różnice kulturowe);
9) **kultura** (dziedziny kultury, twórcy i ich dzieła, uczestnictwo w kulturze, media, amerykanizacja i globalizacja w kulturze);
10) **sport** (dyscypliny sportu, sprzęt sportowy, imprezy sportowe, sport wyczynowy, sporty ekstremalne, sławni sportowcy, doping i korupcja w sporcie, uprawianie sportów przez osoby niepełnosprawne, różnice kulturowe);
11) **zdrowie** (higieniczny tryb życia, samopoczucie, choroby, ich objawy i leczenie, uzależnienia, niepełnosprawni, ochrona zdrowia, medycyna alternatywna, badania genetyczne, eksperymenty medyczne, różnice kulturowe);
12) **nauka i technika** (odkrycia naukowe, obsługa i korzystanie z podstawowych urządzeń technicznych, technologie informacyjno-komunikacyjne, wynalazki, awarie, odkrywcy i wynalazcy, przestrzeń kosmiczna, różnice kulturowe);
13) **świat przyrody** (klimat, rośliny i zwierzęta, krajobraz, zagrożenie i ochrona środowiska naturalnego, klęski żywiołowe, katastrofy, przestrzeń kosmiczna, zmiany klimatyczne, działania ekologiczne);
14) **państwo i społeczeństwo** (konflikty wewnętrzne i międzynarodowe, polityka społeczna, przestępczość, struktura państwa, urzędy, organizacje społeczne i międzynarodowe, gospodarka, bardziej skomplikowane procedury załatwiania spraw w instytucjach, problemy globalne i lokalne**,** organizacje charytatywne, różnice kulturowe);
15) **elementy wiedzy** o krajach anglojęzycznych oraz o kraju ojczystym z uwzględnieniem kontekstu międzykulturowego oraz tematyki integracji europejskiej, w tym znajomość problemów pojawiających się na styku różnych kultur i społeczności.

GRAMATYKA	
Grupa I Poziom IV.1.P zakres podstawowy	**Grupa II** Poziom IV.1.R zakres rozszerzony
Uczeń posługuje się **w miarę rozwiniętym zasobem** struktur gramatycznych	Uczeń posługuje się **bogatym zasobem** struktur gramatycznych

Czasy i konstrukcje zdaniowe

- tryb rozkazujący
- czasownik *be* oraz *have got*
- czasowniki posiłkowe: *be, have, do*
- czasowniki wyrażające stany i czynności
- czasowniki złożone (*phrasal verbs*)
- budowa słowotwórcza czasownika
- konstrukcja *there is* / *are*; *there was* / *were; there will be*
- konstrukcja *like* / *love* / *don't mind* / *hate* / *can`t stand* / *enjoy* + *gerund*
- konstrukcja *czasownik* + *gerund: keep* / *spend time*
- konstrukcja *it`s (not) worth* / *it`s no use* + *gerund*
- konstrukcja *would like* / *would prefer to* / *would rather* + bezokolicznik
- konstrukcja *czasownik* + *(object)*+*infinitive: promise* / *manage* / *afford* / *plan* / *expect* / *allow* / *want*
- konstrukcje z podmiotem *it* : *It`s time to go.; It`s important for me to finish on time.*
- konstrukcje typu *cleft sentences* z podmiotem *it: It was only yesterday that he revealed the truth to us.* oraz z *what: What I hate about him is his dry sense of humour.*
- konstrukcja *Let's* + czasownik
- konstrukcje *too* / *enough*
- konstrukcje *so* + przymiotnik; *such* + *a* / *an* / zero morfologiczne + rzeczownik
- konstrukcje modalne i semi-modalne: *can* / *can't* / *could*, *must* / *mustn't* / *needn`t, may, might, should* / *shouldn't*, *ought to, have to* / *don't have to, will* / *shall, dare, need, needn`t have* vs *didn`t need*
- specjalne użycie konstrukcji modalnych: *may as well, might as well* / *could* / *might* służące wyrażeniu irytacji*; will* / *shall w tzw. coloured future, wouldn`t* służące wyrażaniu niechęci
- konstrukcje modalne z różnymi typami bezokoliczników *(He must be waiting here* / *have lost it* / *have been trying too hard)*
- *Present Simple* i *Present Continuous* − porównanie czasów teraźniejszych
- *Present Continuous* + *always, continually, forever* do wyrażania irytacji
- *Present Simple* w komentarzach sportowych, instrukcjach, relacjonowaniu treści
- *Present Perfect* (określenia: *for, since, just, already, yet, ever, once or twice, never before, how many/much ... so far?*) vs *Present Perfect Continuous (How long? for, since, all ...)* − porównanie czasów
- *Present Perfect* w konstrukcji *It`s the first time ...*
- *Present Perfect Continuous* opisujący powtarzające się od pewnego czasu czynności
- *Past Simple, Past Continuous, Past Perfect* i *Past Perfect Continuous* − porównanie czasów przeszłych
- *Past Continuous* w wyrażeniach *I was wondering* / *hoping* / *thinking*
- *Past Perfect* w konstrukcji *It was the first time ...*
- *used to* + bezokolicznik vs would + bezokolicznik (czynności zwyczajowe w przeszłości) vs *be* / *get used to* + *gerund* (opisywanie przyzwyczajeń)
- *Future Simple*, *Future Continuous, Future Simple in the Past*, *be going to*+ bezokolicznik; *Present Simple* i *Present Continuous* − porównanie czasów / konstrukcji wyrażających przyszłość
- *Future Continuous* vs. *Future Perfect vs Future Perfect Continuous* – porównanie czasów wyrazajacych przyszłość
- *question tags*, także po trybie rozkazujacym, *reply questions,* odpowiedzi z inwersją *So do I.* / *Nor do I.* / *Neither do I.*
- strona bierna − czasy *Present Simple, Past Simple, Present Continuous, Present Perfect, Future Simple, Past Perfect, Past Continuous*
- konstrukcje z *passive gerund (I hate being photographed)* i *passive infinitive (He would like to be photographed.)*
- zdania z dwoma dopełnieniami *(offer, send, give, buy, bring, itd.)* w stronie czynnej i biernej
- konstrukcja *have something done, get sth done, have sbd do sth, get sbd to do sth*
- konstrukcje w stronie biernej typu *It is said* / *believed* / *claimed that Tom ...* / *Tom is said* / *believed* / *claimed to* + *(perfect) infinitive*
- mowa zależna − polecenia i zakazy
- mowa zależna – równoważniki zdań, krótkie odpowiedzi, *question tags*
- mowa zależna – czasownik wprowadzające (np. *admit, deny, accuse, suggest*)

- mowa zależna – następstwo czasów i zdania nie wymagające zmiany czasów, zdania oznajmujące
- pytania pośrednie
- mowa zależna – pytania, *if* vs *whether*
- zdania podmiotowe: *What I want is a quiet holiday.* i dopełnieniowe: *He promised that he would send us a postcard. All I wanted was to pass the exam.*
- zdania orzecznikowe: *The problem is that I can`t come.*
- zdania przydawkowe ograniczające i opisujące *(who, which, whose, that, where, why)*
- zdania okolicznikowe celu (*in order that, so that*) , czasu *(when / after / before / as soon as / once / by the time),* porównawcze (*as ... as ..., more ... than, so ... that, The more I see, the less I trust them., He looks as if / though he was guilty.*), przyczynowe (*because* / as), skutkowe (*so*), sposobu (*exactly as*), stopnia (*so much ... that*)
- zdania warunkowe typu 0, 1, 2 i 3 (*if*, *unless*), mieszane okresy warunkowe, inwersja w okresach warunkowych, użycie *will / would* po *if*
- zdania wykrzyknikowe (*What a surprise*!)
- zdania wyrażające życzenia i przypuszczenia z *wish / if only, I'd rather / sooner, you'd better, suppose, it`s high time*
- konstrukcje imiesłowowe i bezokolicznikowe*: be supposed to+infinitive, czasownik + dopełnienie + imiesłów czynny* lub *bierny, be the first to arrive*
- inwersja stylistyczna po wyrażeniach przeczących *(seldom, rarely, never),* i innych wyrażeniach *(*np. *under no condition, here comes our star)*
- zastosowanie *do* i *did* w konstrukcjach emfatycznych *(I do love you)*
- tryb łączący (np. po czasownikach *demand, insist, suggest* i zwrotach *it`s essential / vital)*

Rzeczowniki:
- liczba mnoga rzeczowników (regularne i nieregularne)
- rzeczowniki policzalne i niepoliczalne
- rzeczowniki mające tylko formę liczby pojedynczej lub mnogiej lub podwójne formy liczby mnogiej; liczba mnoga rzeczowników złożonych *(mothers-in-law, in-laws)*
- rzeczowniki abstrakcyjne (*happiness*, *jealousy*)
- rzeczowniki złożone (*playground*)
- forma dzierżawcza rzeczownika (dopełniacz saksoński, *of, double genitive*)
- tworzenie rzeczownika od czasownika i przymiotnika
- rodzaj rzeczownika
- rzeczownik w funkcji przymiotnika *(a school canteen)*
- budowa słowotwórcza rzeczownika

Przedimki:
- przedimek nieokreślony *a / an*:
- przedimek określony *the*
- przedimek zerowy (brak przedimka)
- określniki *any*, *some*, *many*, *much*, *a lot of, lots of, a couple of, (a) little, (a) few*

Zaimki:
- wskazujace (*this*, *these*, *that*, *those*)
- osobowe (*I*, *you*, *he*, *she*, *it*, *we*, *they*)
- dzierżawcze (*mine*, *yours*, *his*, *hers*, *its*, *ours*, *theirs*)
- dopełnieniowe (*me*, *you*, *him*, *her*, *it*, *us*, *them*)
- nieokreślone (*someone*, *something*, *somewhere*, *anyone*, *anything*, *anywhere*, *no one, nothing*, *nowhere, none, either, neither, every, each, both, all, another, other, the other, the others*)
- konstrukcje *neither / nor*, *either / or*
- zwrotne i emfatyczne (*myself*, *yourself*, *himself*, *herself*, *itself*, *ourselves*, *yourselves*, *themselves*) vs wzajemne *(each other, one another)*
- względne (*who*, *which*, *where*, *that*, *whose*)
- bezosobowe: *you, one*

Przymiotniki:
- przymiotniki określające kolor, rozmiar, kształt i narodowość
- dzierżawcze (*my*, *your*, *his*, *her*, *its*, *our*, *their*)
- użycie przymiotników z *so / such / how / what*
- stopniowanie przymiotników jedno- i wielosylabowych (regularne i niektóre formy nieregularne – *good / bad / far / little / old*)
- konstrukcje z przymiotnikami w stopniu wyższym: *the more, the better; more and more responsible*

- porównania (*as ... as …, longer than*)
- szyk przymiotników w zdaniu
- budowa słowotwórcza przymiotników
- przymiotniki złożone np. *blue-eyed*
- przymiotniki po czasownikach dostrzegania *(look beautiful)*
- użycie przymiotników z przedimkiem określonym *(the rich, the old)*

Przysłówki:
- częstotliwości (*always*, *usually*, *often*, *sometimes*, *never*)
- czasu przeszłego i przyszłego (*last week, ago*, *next year*, *at eight o'clock*, *tomorrow, since*, *for*, *yet*, *just,* itp.)
- sposobu (*slowly*)
- stopnia (*very, extremely, quite, rather*)
- miejsca (*here*, *there*)
- formy regularne i nieregularne tworzone od przymiotników (*slowly*, *fast*)
- stopniowanie przysłówków regularnych i nieregularnych
- miejsce przysłówków w zdaniu
- przysłówki o dwóch różniących się znaczeniem formach (np. *hard − hardly, late − lately)*

Spójniki zdań złożonych współrzędnie i podrzędnie:
- *and*, *but, or, whereas*
- *next*, *then*, *finally, at first, eventually, as a result, last but not least, all in all*
- *after*, *before, as soon as, once, until, till, by the time*
- *because, so*
- *if*, *unless, even if, supposing*
- *on condition that, as long as, providing (ed) that*
- *when*, *while, as*
- *in order to, so as, so that*
- *so / such … that*
- *however*, *(al)though, even though, in spite of, despite*
- *as if / as though*

Przyimki:
- w okolicznikach miejsca (*in*, *on, at*, *over*, *opposite*, *next to* itp.)
- w okolicznikach czasu (*on Monday*, *at ... o'clock*, *in summer*, *after midnight*)
- kierunku i ruchu (np. *from, towards, over, down)*
- przyimki towarzyszące przymiotnikom (np. *good at, keen on, interested in, fed up with, tired of*) i czasownikom (np. *thank for, believe in, agree with, congratulate on, consist of, apologise to / for*)
- pytania z przyimkiem na końcu
- zdania przydawkowe z przyimkiem

Liczebniki:
- główne
  porządkowe (*first*, *second*, *third*, *fourth*, itd.)

FUNKCJE JĘZYKOWE

Grupa II Poziom IV.1.P zakres podstawowy	**Grupa III** Poziom IV.1.R zakres rozszerzony
Uczeń posługuje się **w miarę rozwiniętym zasobem** środków językowych (zwrotów i wyrażeń), które realizują różnorodne funkcje językowe.	Uczeń posługuje się **bogatym zasobem** środków językowych (zwrotów i wyrażeń), które realizują różnorodne funkcje językowe.

- Identyfikacja i lokalizacja osoby
- Przedstawianie siebie i innych
- Opisywanie krajów i narodowości
- Opisywanie postaci: dane osobowe, wygląd, osobowość
- Identyfikacja i lokalizacja przedmiotu (np. określanie miejsca położenia przedmiotów, usytuowania budynków w mieście)
- Opisywanie przedmiotów, zwierząt
- Opisywanie klimatu i pogody
- Opisywanie miejsc (np. pomieszczeń w domu i szkole, budynków w mieście, atrakcji turystycznych)
- Rozpoczynanie, podtrzymywanie, kończenie rozmowy, sposoby zwracania się do rozmówcy
- Aktywne uczestnictwo w dyskusji i polemice, zabieranie głosu, komentowanie wypowiedzi
- Zwroty grzecznościowe: powitanie, pożegnanie
- Podziękowanie, przepraszanie
- Opisywanie czynności zwyczajowych (np. opisywanie zajęć codziennych i form spędzania czasu wolnego)
- Opisywanie czynności odbywających się w chwili mówienia i trwających tymczasowo
- Porównywanie cech osób, przedmiotów, miejsc, czynności
- Opisywanie czynności i sytuacji w przeszłości, następstwo wydarzeń
- Wyrażanie zwyczajów w przeszłości (np. *I used to* / *I would …*)
- Wyrażanie przewidywań, wydarzeń w przyszłości (np. *It will happen … We will be living longer …*)
- Wyrażanie planów, zamierzeń, intencji i ambicji (np. *I'm going to buy…, I'm seeing …*)
- Podejmowanie spontanicznych decyzji
- Pytanie i prośba o informację lub wyjaśnienie
- Wyrażanie upodobań (np. *I like / love / hate, I prefer …, I'd rather … I fancy …*)
- Zapytanie o upodobania (np. *Do you like …?, Do you fancy …?*)
- Opisywanie miejsca i położenia
- Określanie czasu i częstotliwości
- Określanie odległości
- Określanie ilości (np. *a lot of… many… a couple of, (a) little,(a) few, several*)
- Wyrażanie ruchu i kierunku
- Pytanie o drogę, kierunek
- Określanie ceny (prowadzenie negocjacji w sklepie)
- Przekazywanie informacji / opinii podanej przez inną osobę (np. *She says it's …, She said it was …, She reminded me that …*)
- Przekazywanie pytań i poleceń podanych przez inną osobę (np. *He asked me to …, She wondered if I could …*)
- Określanie umiejętności, kompetencji (np. *I can …, He is able to …*)
- Wyrażanie umiejętności w przeszłości i w przyszłości (np. *I was able to …, She managed to …, They will be able to …*)
- Określanie posiadania i przynależności
- Prośba o opinię
- Wyrażanie zgody lub sprzeciwu
- Wyrażanie własnej opinii (np. *I think…, In my opinion…, If you ask me…*)
- Uzasadnianie opinii
- Przedstawianie argumentów za i przeciw, wad i zalet rozwiązań
- Wyrażanie opinii na temat wydarzeń w przeszłości (np. *You should have … *)
- Potwierdzanie lub zaprzeczanie opinii
- Wyrażanie pewności lub niepewności (np. *Probably. That can't be true.*)
- Spekulowanie w odniesieniu do przeszłości (np. *It must have …, It may have …*)
- Wyrażanie uczuć i emocji

- Opisywanie samopoczucia, problemów zdrowotnych
- Prośba o wybaczenie
- Wyrażanie zainteresowania, zdziwienia, rozczarowania
- Wyrażanie sugestii, dawanie rad, pocieszanie (np. *You should …, You ought to …, You'd better …, If I were you …, I'd avoid …*)
- Wyrażanie zakazu i nakazu (np. *You mustn't …, It is allowed …, It is forbidden …, You needn't …*)
- Wyrażanie pozwolenia (np. *You can…, You're allowed to …*)
- Pytanie o możliwość, prośba o przyzwolenie
- Wyrażanie przyczyny i skutku (np. *to …, because …, so that …, in order to …*)
- Wyrażanie warunku (np. *If you want to …, If it was / were…, If it had happened …*)
- Ostrzeganie
- Składanie propozycji, przyjęcie lub odrzucenie propozycji (np. *Would you like …? Shall I …?*)
- Prośba o przekazanie wiadomości
- Zaoferowanie pomocy, prośba o pomoc (np. *Can you …, please? Do you think you could …? I wonder if you could …*)
- Złożenie gratulacji lub życzeń
- Prośba o powtórzenie, przeliterowanie itp.
- Pytanie o znaczenie wyrazu, prośba o wyjaśnienie
- Opisywanie skomplikowanego procesu
- Wyrażanie potrzeby i życzeń (np. *I need … I wish …*)
- Opisywanie osiągnięć i doświadczeń
- Abstrahowanie i wysnuwanie hipotez (*Supposing …*)
- Prowadzenie skomplikowanych negocjacji w celu załatwienia codziennych spraw o pewnym stopniu trudności
- Prowadzenie ustnej prezentacji na wybrany temat

ROZUMIENIE WYPOWIEDZI	
Grupa II Poziom IV.1.P zakres podstawowy	**Grupa III** Poziom IV.1.R zakres rozszerzony
Rozumienie ze słuchu Uczeń rozumie ze słuchu **proste, typowe** wypowiedzi (np. instrukcje, komunikaty, ogłoszenia, rozmowy) **artykułowane wyraźnie, w standardowej** odmianie języka: 1) określa główną myśl tekstu; 2) określa główną myśl poszczególnych części tekstu; 3) znajduje w tekście określone informacje; 4) określa intencję nadawcy / autora tekstu; 5) określa kontekst wypowiedzi; 6) rozróżnia formalny i nieformalny styl wypowiedzi.	**Rozumienie ze słuchu** Uczeń rozumie ze słuchu **teksty o różnorodnej formie i długości** (np. rozmowy, dyskusje, wywiady, wykłady, komunikaty, instrukcje, wiadomości, audycje radiowe i telewizyjne) **w różnych warunkach odbioru**: Uczeń spełnia wymagania określone dla zakresu podstawowego a ponadto: 1) oddziela fakty od opinii

Rozumienie tekstu czytanego	**Rozumienie tekstu czytanego**
Uczeń rozumie **proste** wypowiedzi pisemne (np. napisy informacyjne, listy, broszury, ulotki reklamowe, jadłospisy, ogłoszenia, rozkłady jazdy, instrukcje obsługi, proste artykuły prasowe i teksty narracyjne): 1) określa główną myśl tekstu; 2) określa główną myśl poszczególnych części tekstu; 3) znajduje w tekście określone informacje; 4) określa intencje nadawcy / autora tekstu; 5) określa kontekst wypowiedzi (np. nadawcę, odbiorcę, formę tekstu); 6) rozpoznaje związki pomiędzy poszczególnymi częściami tekstu; 7) rozróżnia formalny i nieformalny styl wypowiedzi.	Uczeń rozumie wypowiedzi pisemne **o różnorodnej formie i długości** (np. artykuły prasowe, recenzje, wywiady, teksty literackie): Uczeń spełnia wymagania określone dla zakresu podstawowego a ponadto: 1) oddziela fakty od opinii.

TWORZENIE WYPOWIEDZI	
Grupa II Poziom IV.1.P zakres podstawowy	**Grupa III** Poziom IV.1.R zakres rozszerzony
Tworzenie wypowiedzi ustnej Uczeń tworzy **krótkie, proste i zrozumiałe** wypowiedzi ustne: 1) opisuje ludzi, przedmioty, miejsca, zjawiska i czynności; 2) opowiada o wydarzeniach życia codziennego i komentuje je; 3) przedstawia fakty z przeszłości i teraźniejszości; 4) relacjonuje wydarzenia z przeszłości; 5) wyraża i uzasadnia swoje opinie, poglądy i uczucia; 6) przedstawia opinie innych osób; 7) przedstawia zalety i wady różnych rozwiązań i problemów; 8) opisuje intencje, marzenia, nadzieje i plany na przyszłość; 9) opisuje doświadczenia swoje i innych osób; 10) wyraża pewność, przypuszczenie, wątpliwości dotyczące zdarzeń z przeszłości, teraźniejszości i przyszłości; 11) wyjaśnia sposób obsługi prostych urządzeń (np. automatu do napojów, bankomatu); 12) stosuje formalny lub nieformalny styl wypowiedzi w zależności od sytuacji.	**Tworzenie wypowiedzi ustnej** Uczeń tworzy **płynne** i zrozumiałe **dłuższe** wypowiedzi ustne: Uczeń spełnia wymagania określone dla zakresu podstawowego a ponadto: 1) wyjaśnia sposób obsługi bardziej skomplikowanych urządzeń oraz procedury postępowania (np. załatwianie spraw w instytucjach); 2) przedstawia w logicznym porządku argumenty za i przeciw danej tezie lub rozwiązaniu.
Tworzenie wypowiedzi pisemnej Uczeń tworzy **krótkie, proste, zrozumiałe** wypowiedzi pisemne (np. wiadomość, opis, notatka, ogłoszenie, zaproszenie, ankieta, pocztówka, e-mail, list prywatny, prosty list formalny): 1) opisuje ludzi, przedmioty, miejsca, zjawiska i czynności; 2) opisuje wydarzenia życia codziennego i komentuje je; 3) przedstawia fakty z przeszłości i teraźniejszości; 4) relacjonuje wydarzenia z przeszłości; 5) wyraża i uzasadnia swoje opinie, poglądy i uczucia; 6) przedstawia opinie innych osób; 7) przedstawia zalety i wady różnych rozwiązań i problemów; 8) opisuje intencje, marzenia, nadzieje i plany na przyszłość; 9) opisuje doświadczenia swoje i innych osób; 10) wyraża pewność, przypuszczenie, wątpliwości dotyczące zdarzeń z przeszłości, teraźniejszości i przyszłości; 11) wyjaśnia sposób obsługi prostych urządzeń (np. automatu do napojów, automatu telefonicznego); 12) stosuje zasady konstruowania tekstów o różnym charakterze; 13) stosuje formalny lub nieformalny styl wypowiedzi w zależności od sytuacji.	**Tworzenie wypowiedzi pisemnej** Uczeń tworzy dłuższe wypowiedzi pisemne, (np. list formalny, rozprawka, opis, opowiadanie, sprawozdanie, recenzja): Uczeń spełnia wymagania określone dla zakresu podstawowego a ponadto: 1) wyjaśnia sposób obsługi bardziej skomplikowanych urządzeń oraz procedury postępowania (np. załatwianie spraw w instytucjach); 2) przedstawia w logicznym porządku argumenty za i przeciw danej tezie lub rozwiązaniu.

REAGOWANIE NA WYPOWIEDZI	
Grupa II Poziom IV.1.P zakres podstawowy	**Grupa III** Poziom IV.1.R zakres rozszerzony
Reagowanie ustnie Uczeń reaguje ustnie w sposób **zrozumiały** w **typowych** sytuacjach: 1) nawiązuje kontakty towarzyskie (np. przedstawia siebie i inne osoby, wita się i żegna, udziela podstawowych informacji na swój temat i pyta o dane rozmówcy i innych osób); 2) rozpoczyna, prowadzi i kończy rozmowę; 3) stosuje formy grzecznościowe; 4) uzyskuje i przekazuje informacje i wyjaśnienia; 5) prowadzi proste negocjacje w typowych sytuacjach życia codziennego (np. wymiana zakupionego towaru); 6) proponuje, przyjmuje i odrzuca propozycje i sugestie; 7) prosi o pozwolenie, udziela i odmawia pozwolenia; 8) wyraża swoje opinie, intencje, preferencje i życzenia, pyta o opinie, preferencje i życzenia innych; 9) wyraża emocje (np. radość, niezadowolenie, zdziwienie); 10) prosi o radę i udziela rady; 11) wyraża prośby i podziękowania oraz zgodę lub odmowę wykonania prośby; 12) wyraża skargę, przeprasza, przyjmuje przeprosiny; 13) prosi o powtórzenie bądź wyjaśnienie tego, co powiedział rozmówca.	**Reagowanie ustnie** Uczeń reaguje ustnie w sposób **płynny** w **różnorodnych, bardziej złożonych** sytuacjach: Uczeń spełnia wymagania określone dla zakresu podstawowego a ponadto: 1) prowadzi negocjacje w trudnych sytuacjach życia codziennego (np. niezasłużone oskarżenie, spowodowanie szkody); 2) aktywnie uczestniczy w rozmowie i dyskusji (przedstawia opinie i argumenty, odpiera argumenty przeciwne); 3) komentuje, zgadza się lub kwestionuje zdanie innych uczestników dyskusji; 4) spekuluje na temat przyczyn i konsekwencji zdarzeń przeszłych i przyszłych; 5) wysuwa i rozważa hipotezy.
Reagowanie pisemnie Uczeń reaguje w formie **prostego** tekstu pisanego (np. e-mail, wiadomość, list prywatny i prosty list formalny) w **typowych** sytuacjach: 1) nawiązuje kontakty towarzyskie (np. przedstawia siebie i inne osoby, wita się i żegna, udziela podstawowych informacji na swój temat i pyta o dane rozmówcy i innych osób); 2) uzyskuje i przekazuje informacje i wyjaśnienia; 3) prowadzi proste negocjacje (np. uzgadnianie formy spędzania czasu); 4) proponuje, przyjmuje i odrzuca propozycje i sugestie; 5) prosi o pozwolenie, udziela i odmawia pozwolenia; 6) wyraża swoje opinie, intencje, preferencje i życzenia, pyta o opinie, preferencje i życzenia innych, zgadza się, sprzeciwia się; 7) wyraża emocje (np. radość, niezadowolenie, zdziwienie); 8) prosi o radę i udziela rady; 9) wyraża prośby i podziękowania oraz zgodę lub odmowę wykonania prośby; 10) wyraża skargę, przeprasza, przyjmuje przeprosiny.	**Reagowanie pisemnie** Uczeń reaguje w formie **dłuższego, złożonego** tekstu pisanego (np. list prywatny lub formalny, sprawozdanie) w sytuacjach **formalnych i nieformalnych**: 1) prowadzi negocjacje w trudnych sytuacjach życia codziennego (np. niezasłużone oskarżenie, spowodowanie szkody); 4) proponuje, przyjmuje i odrzuca propozycje i sugestie; 5) prosi o pozwolenie, udziela i odmawia pozwolenia; 6) wyraża swoje opinie, intencje, preferencje i życzenia, pyta o opinie, preferencje i życzenia innych, zgadza się, sprzeciwia się; 7) wyraża emocje (np. radość, niezadowolenie, zdziwienie); 11) ustosunkowuje się do opinii innych osób; 12) przedstawia opinie i argumenty, odpiera argumenty przeciwne; 13) komentuje, akceptuje lub kwestionuje zdanie innych; 14) spekuluje na temat przyczyn i konsekwencji zdarzeń przeszłych i przyszłych; 15) wysuwa i rozważa hipotezy.

PRZETWARZANIE

Grupa II	Grupa III
Poziom IV.1.P zakres podstawowy	Poziom IV.1.R zakres rozszerzony
Uczeń przetwarza tekst ustnie lub pisemnie: 1) przekazuje w języku angielskim informacje zawarte w materiałach wizualnych (np. wykresach, mapach, symbolach, piktogramach), audiowizualnych (np. filmach, reklamach) oraz tekstach anglojęzycznych; 2) przekazuje w języku polskim główne myśli lub wybrane informacje z tekstu w języku angielskim; 3) przekazuje w języku angielskim informacje sformułowane w języku polskim.	Uczeń przetwarza tekst ustnie lub pisemnie: Uczeń spełnia wymagania określone dla zakresu podstawowego a ponadto: 4) streszcza usłyszany lub przeczytany tekst; 5) rozwija notatkę, ogłoszenie, nagłówki prasowe; 6) stosuje zmiany stylu lub formy tekstu.

Szczegółowe kryteria oceniania. Zestawienie osiągnięć ucznia na IV etapie edukacyjnym.

. Obejmuje następujące zakresy umiejętności:

- Stosowanie środków językowych (słownictwo, gramatyka, funkcje)
- Słuchanie
- Czytanie
- Mówienie i wymowa
- Pisanie
- Prowadzenie zeszytu / zeszytu ćwiczeń
- Praca domowa
- Praca projektowa indywidualna
- Współpraca w grupie
- Umiejętność samodzielnego uczenia się

Uściślone kryteria dopasowane do konkretnego rozkładu materiału i kolejnych lat nauki towarzyszą podręcznikom na poszczególnych poziomach zaawansowania.

Poniższe kryteria obowiązują na poziomie (IV.1.P) – Grupa I – kontynuująca naukę języka angielskiego po gimnazjum w zakresie podstawowym. W przypadku gdy kryterium pojawia się tylko w grupach z wymaganiami w zakresie rozszerzonym zostało ono oznaczone na **czerwono** – kryteria obowiązujące na poziomie (IV.1.R) – Grupa II – kontynuująca naukę języka angielskiego po gimnazjum w zakresie rozszerzonym.

Skala ocen	Stosowanie odpowiednich środków językowych − gramatyka, słownictwo i funkcje Osiągnięcia ucznia:
6	▪ bardzo dobrze opanował i swobodnie stosuje w komunikacji zagadnienia gramatyczne określone w rozkładzie materiału i niektóre wykraczające poza nakreślone ramy; ▪ potrafi budować złożone zdania, poprawne pod względem gramatycznym i logicznym oraz krótkie kilkuzdaniowe wypowiedzi w formie spójnych akapitów; potrafi budować złożone zdania, poprawne pod względem gramatycznym i logicznym oraz kilkuzdaniowe wypowiedzi w formie spójnych akapitów, a także bardziej rozbudowane wypowiedzi składające się z kilku powiązanych ze sobą logicznie akapitów; ▪ bardzo dobrze opanował i swobodnie stosuje w komunikacji bogaty zasób słownictwa oraz funkcji komunikacyjnych, obejmujący tematykę określoną w rozkładzie materiału i wykraczający poza nią; ▪ zna i stosuje w praktyce wyrażenia potoczne przedstawione w podręczniku i wiele wyrażeń z innych źródeł, jak prasa, telewizja i internet; ▪ bardzo dobrze opanował umiejętność zastępowania nieznanych słów synonimami antonimami, przykładem lub prostą definicją bez konieczności tłumaczenia na język polski bardzo dobrze opanował umiejętność zastępowania nieznanych słów synonimami, antonimami, omówieniem i parafrazą lub precyzyjną definicją bez konieczności

	tłumaczenia na język polski; - potrafi z łatwością rozróżnić i poprawnie dostosować struktury leksykalno-gramatyczne do rejestru wypowiedzi (formalny / neutralny / nieformalny / kolokwialny); - zna i z powodzeniem stosuje różne techniki wyszukiwania znaczenia wyrazów; - samodzielnie posługuje się różnego rodzaju słownikami i innymi źródłami wiedzy i informacji; - zna, stosownie do sytuacji dobiera i adaptuje, oraz zawsze skutecznie wykorzystuje różnorodne strategie egzaminacyjne adekwatne do danego typu zadania maturalnego
5	- dobrze opanował i swobodnie stosuje w komunikacji zagadnienia gramatyczne określone w rozkładzie materiału; - potrafi budować złożone zdania, poprawne pod względem gramatycznym i logicznym oraz krótkie kilkuzdaniowe wypowiedzi w formie spójnych akapitów; potrafi budować złożone zdania, poprawne pod względem gramatycznym i logicznym oraz kilkuzdaniowe wypowiedzi w formie spójnych akapitów, a po krótkim przygotowaniu także bardziej rozbudowane wypowiedzi składające się z kilku powiązanych ze sobą logicznie akapitów; - dobrze opanował i swobodnie stosuje w komunikacji bogaty zasób słownictwa oraz funkcji komunikacyjnych, obejmujący tematykę określoną w rozkładzie materiału; - zna i stosuje w praktyce wyrażenia potoczne przedstawione w podręczniku; - dobrze opanował umiejętność zastępowania nieznanych słów synonimami antonimami, przykładem lub prostą definicją, bez konieczności tłumaczenia na język polski; dobrze opanował umiejętność zastępowania nieznanych słów synonimami, antonimami, omówieniem i parafrazą lub precyzyjną definicją bez konieczności tłumaczenia na język polski; - potrafi rozróżnić i poprawnie dostosować struktury leksykalno-gramatyczne do rejestru wypowiedzi (formalny / neutralny / nieformalny / kolokwialny); - zna i stosuje różne techniki wyszukiwania znaczenia wyrazów; - samodzielnie posługuje się różnego rodzaju słownikami i innymi źródłami wiedzy i informacji; - zna, stosownie do sytuacji dobiera i adaptuje oraz skutecznie wykorzystuje różnorodne strategie egzaminacyjne adekwatne do danego typu zadania maturalnego; - dość dobrze opanował i stosuje w komunikacji zagadnienia gramatyczne określone w rozkładzie materiału;
4	- w większości przypadków potrafi budować złożone zdania, na ogół poprawne pod względem gramatycznym i logicznym oraz krótkie kilkuzdaniowe wypowiedzi w formie na ogół spójnych akapitów; w większości przypadków potrafi budować złożone zdania, na ogół poprawne pod względem gramatycznym i logicznym oraz kilkuzdaniowe wypowiedzi w formie na ogół spójnych akapitów, a po dłuższym przygotowaniu także bardziej rozbudowane wypowiedzi, składające się z kilku powiązanych ze sobą akapitów; - dość dobrze opanował i swobodnie stosuje w komunikacji szeroki zasób słownictwa oraz funkcji komunikacyjnych, obejmujący tematykę określoną w rozkładzie materiału;

	zna i stosuje w praktyce większość wyrażeń potocznych przedstawionych w podręczniku; dość dobrze opanował umiejętność zastępowania nieznanych słów synonimami antonimami, przykładem lub prostą definicją, sporadycznie sięgając po tłumaczenie na język polski; dość dobrze opanował umiejętność zastępowania nieznanych słów synonimami, antonimami, omówieniem i parafrazą lub definicją, sporadycznie sięgając po tłumaczenie na język polski; w większości przypadków potrafi rozróżnić i na ogół poprawnie dostosować struktury leksykalno-gramatyczne do rejestru wypowiedzi (formalny / neutralny / nieformalny / kolokwialny); zna i stosuje różne techniki wyszukiwania znaczenia wyrazów; samodzielnie posługuje się słownikiem polsko-angielskim i angielsko-polskim oraz podstawowymi podręcznikami gramatycznymi; zna, stosownie do sytuacji dobiera, oraz zazwyczaj skutecznie wykorzystuje najważniejsze strategie egzaminacyjne adekwatne do danego typu zadania maturalnego;
3	w stopniu umożliwiającym skuteczną komunikację opanował i stosuje niektóre zagadnienia gramatyczne określone w rozkładzie materiału; potrafi budować proste zdania pojedyncze i łączyć je prostymi spójnikami w kilkuzdaniowe, nie zawsze spójne wypowiedzi; popełnia przy tym błędy gramatyczne i stosuje liczne powtórzenia; potrafi budować nieskomplikowane złożone zdania oraz kilkuzdaniowe wypowiedzi w formie krótkich akapitów, przy czym często popełnia błędy gramatyczne i stosuje powtórzenia, a jego wypowiedziom na ogół brakuje spójności; bardziej rozbudowane wypowiedzi składające się z kilku powiązanych ze sobą akapitów tworzy nieporadnie a przygotowanie takiej wypowiedzi zabiera mu dużo czasu; w stopniu umożliwiającym skuteczną komunikację opanował i w ograniczonym zakresie stosuje podstawowy zasób słownictwa oraz funkcji komunikacyjnych adekwatnych do tematu i kontekstu wypowiedzi; zna i stosuje w praktyce niektóre wyrażenia potoczne przedstawione w podręczniku; w stopniu ograniczonym opanował umiejętność zastępowania nieznanych słów synonimami, antonimami, przykładem lub prostą definicją, dość często sięgając po tłumaczenie na język polski; w stopniu ograniczonym opanował umiejętność zastępowania nieznanych słów synonimami, antonimami, omówieniem i parafrazą lub definicją, dość często sięgając po tłumaczenie na język polski; w stopniu ograniczonym potrafi rozróżnić i dostosować struktury leksykalno-gramatyczne do rejestru wypowiedzi (formalny / nieformalny); zna i sporadycznie stosuje różne techniki wyszukiwania znaczenia wyrazów, ale ma problemy z doborem wyrazu stosownie do kontekstu; posługuje się słownikiem polsko-angielskim i angielsko-polskim oraz podstawowymi podręcznikami gramatycznymi, ale ma problemy ze skutecznym zastosowaniem wszystkich zawartych w nich informacji;

	▪ zna, częściowo stosownie do sytuacji dobiera i w części przypadków skutecznie wykorzystuje podstawowe strategie egzaminacyjne adekwatne do danego typu zadania maturalnego;
2	▪ opanował niewielką część zagadnień gramatycznych określonych w rozkładzie materiału i ma problemy z zastosowaniem ich w komunikacji; ▪ potrafi budować proste zdania pojedyncze, ale nie jest w stanie łączyć ich w dłuższe wypowiedzi; popełnia przy tym liczne błędy gramatyczne i stosuje bardzo liczne powtórzenia; ▪ potrafi budować pojedyncze zdania złożone i krótkie serie zdań pojedynczych, przy czym bardzo często popełnia błędy gramatyczne i stosuje bardzo liczne powtórzenia, a jego wypowiedziom brakuje spójności; bardziej rozbudowane wypowiedzi składające się z kilku powiązanych ze sobą akapitów tworzy sporadycznie, a przygotowanie takiej wypowiedzi zabiera mu dużo czasu i wymaga opanowania pamięciowego; ▪ w bardzo ograniczonym stopniu opanował i nieporadnie stosuje ograniczony zasób słownictwa oraz funkcji komunikacyjnych, często mając problem z doborem środków adekwatnych do tematu i kontekstu wypowiedzi; ▪ zna bardzo niewiele wyrażeń potocznych przedstawionych w podręczniku i sporadycznie ich używa; ▪ sporadycznie zastępuje nieznane słowa synonimami, antonimami, przykładem lub prostą definicją, zazwyczaj sięgając po tłumaczenie na język polski; sporadycznie zastępuje nieznane słowa synonimami, antonimami, omówieniem i parafrazą lub prostą definicją, zazwyczaj sięgając po tłumaczenie na język polski; ▪ sporadycznie potrafi rozróżnić i dostosować struktury leksykalno-gramatyczne do rejestru wypowiedzi (formalny / nieformalny); ▪ zna kilka technik wyszukiwania znaczenia wyrazów, ale stosuje je sporadycznie; ▪ ma duże problemy w korzystaniu ze słownika oraz podstawowych podręczników gramatycznych, wymaga pomocy ze strony nauczyciela przy wyszukiwaniu znaczenia wyrazów i wybieraniu wyrazu pasującego do kontekstu oraz przy wyszukiwaniu i interpretowaniu reguł gramatycznych; ▪ zna podstawowe strategie egzaminacyjne, ale sporadycznie potrafi odnieść je i zastosować w celu rozwiązania danego typu zadania maturalnego;
1	▪ nie opanował zagadnień gramatycznych, leksykalnych ani funkcji określonych w rozkładzie materiału; ▪ nie potrafi budować spójnych zdań, nawet z pomocą nauczyciela; ▪ nie potrafi skutecznie korzystać ze słownika ani innych źródeł wiedzy i informacji; ▪ nie zna lub zna, ale nie stosuje w praktyce podstawowych strategii egzaminacyjnych do rozwiązywania danego typu zadania maturalnego.

Skala ocen	Słuchanie Osiągnięcia ucznia:
	potrafi z ~~łatwością wyodrębnić i zrozumieć ogólny sens różnorodnych komunikatów~~ opartych na materiale kursowym i wykraczającym poza niego, np. rozumie dialogi z ~~filmów i sens popularnych piosenek;~~
	potrafi z łatwością wyodrębnić i zrozumieć ogólną myśl poszczególnych części komunikatów opartych na materiale kursowym i wykraczającym poza niego, np. rozumie dialogi z filmów, poszczególne fragmenty komunikatów medialnych;
	potrafi z łatwością wyodrębnić i zrozumieć kluczowe informacje w różnorodnych komunikatach;
	potrafi z łatwością streścić komunikat, używając języka angielskiego i polskiego;
	potrafi z łatwością wyłonić błędy zawarte w różnorodnych komunikatach;
	potrafi z łatwością wydobyć szczegółowe informacje i zareagować stosownie do ich treści, np. zrobić na ich podstawie notatkę, uszeregować zdarzenia, czy uzupełnić brakujące informacje w tabeli;
6	potrafi z łatwością rozpoznać uczucia i reakcje mówiącego;
	potrafi z łatwością zidentyfikować i nazwać intencje autora komunikatu;
	interpretując komunikat, potrafi z łatwością oddzielić fakty od opinii;
	potrafi z łatwością określić kontekst towarzyszący wypowiedzi;
	potrafi z łatwością rozróżnić rejestr wypowiedzi (styl formalny / nieformalny);
	potrafi z łatwością rozróżnić rejestr wypowiedzi (styl formalny / neutralny / nieformalny / kolokwialny);
	potrafi z łatwością zinterpretować treść komunikatu mimo jego zróżnicowanej długości, formy i warunków odbioru;
	potrafi z łatwością rozróżniać dźwięki, głoski, akcent wyrazowy i zdaniowy;
	potrafi z łatwością zrozumieć polecenia nauczyciela i odnieść się do ich treści;
	zna, stosownie do sytuacji dobiera i adaptuje oraz zawsze skutecznie wykorzystuje różnorodne strategie egzaminacyjne adekwatne do danego typu zadania maturalnego;
	potrafi poprawnie wyodrębnić i zrozumieć ogólny sens różnorodnych komunikatów opartych na materiale kursowym;
	potrafi poprawnie wyodrębnić i zrozumieć ogólną myśl poszczególnych ~~części komunikatów opartych na materiale kursowym;~~
	potrafi poprawnie wyodrębnić i zrozumieć kluczowe informacje w różnorodnych komunikatach;
5	potrafi poprawnie streścić komunikat, używając języka angielskiego i polskiego;
	potrafi poprawnie wyłonić błędy zawarte w różnorodnych komunikatach;
	potrafi poprawnie wydobyć szczegółowe informacje i zareagować stosownie do ich treści, np. zrobić na ich podstawie notatkę, uszeregować zdarzenia czy uzupełnić brakujące informacje w tabeli;
	potrafi poprawnie rozpoznać uczucia i reakcje mówiącego;
	potrafi poprawnie zidentyfikować i nazwać intencje autora komunikatu;

	- interpretując komunikat, potrafi poprawnie oddzielić fakty od opinii; - potrafi poprawnie określić kontekst towarzyszący wypowiedzi; - potrafi poprawnie rozróżnić rejestr wypowiedzi (styl formalny / nieformalny); potrafi poprawnie rozróżnić rejestr wypowiedzi (styl formalny / neutralny / nieformalny / kolokwialny); - potrafi poprawnie zinterpretować treść komunikatu mimo jego zróżnicowanej długości, formy i warunków odbioru; - potrafi poprawnie rozróżniać dźwięki, głoski, akcent wyrazowy i zdaniowy; - potrafi poprawnie zrozumieć polecenia nauczyciela i odnieść się do ich treści; - zna, stosownie do sytuacji dobiera i adaptuje oraz skutecznie wykorzystuje różnorodne strategie egzaminacyjne adekwatne do danego typu zadania maturalnego.
4	- potrafi zazwyczaj poprawnie wyodrębnić i zrozumieć ogólny sens większości komunikatów opartych na materiale kursowym; - potrafi zazwyczaj poprawnie wyodrębnić i zrozumieć ogólną myśl poszczególnych części większości komunikatów opartych na materiale kursowym; - potrafi zazwyczaj poprawnie wyodrębnić i zrozumieć kluczowe informacje w większości komunikatów; - potrafi zazwyczaj poprawnie streścić większość komunikatów, używając języka angielskiego i polskiego; - potrafi zazwyczaj poprawnie wyłonić błędy zawarte w większości komunikatów; - potrafi zazwyczaj poprawnie wydobyć większość szczegółowych informacji i zareagować stosownie do ich treści, np. zrobić na ich podstawie notatkę, uszeregować zdarzenia czy uzupełnić brakujące informacje w tabeli; - potrafi zazwyczaj poprawnie rozpoznać uczucia i reakcje mówiącego w większości komunikatów; - potrafi zazwyczaj poprawnie zidentyfikować i nazwać intencje autorów większości komunikatów; - interpretując komunikat, potrafi zazwyczaj poprawnie oddzielić fakty od opinii; - potrafi zazwyczaj poprawnie określić kontekst towarzyszący wypowiedzi; - potrafi zazwyczaj poprawnie rozróżnić rejestr wypowiedzi (styl formalny / nieformalny); potrafi zazwyczaj poprawnie rozróżnić rejestr wypowiedzi (styl formalny / neutralny / nieformalny / kolokwialny); - potrafi zazwyczaj poprawnie zinterpretować treść większości komunikatów, mimo ich zróżnicowanej długości, formy i warunków odbioru; - potrafi zazwyczaj poprawnie rozróżniać dźwięki, głoski, akcent wyrazowy i zdaniowy w większości wypowiedzi; - potrafi zazwyczaj poprawnie zrozumieć polecenia nauczyciela i odnieść się do ich treści; - zna, stosownie do sytuacji dobiera oraz zazwyczaj skutecznie wykorzystuje najważniejsze strategie egzaminacyjne adekwatne do danego typu zadania maturalnego;
3	- potrafi wyodrębnić i zrozumieć ogólny sens części komunikatów opartych na materiale kursowym;

	potrafi wyodrębnić i zrozumieć ogólną myśl poszczególnych części niektórych komunikatów opartych na materiale kursowym; potrafi wyodrębnić i zrozumieć niektóre kluczowe informacje w części komunikatów; potrafi streścić część komunikatów, używając języka polskiego; ma trudności z dokonywaniem streszczenia w języku angielskim; potrafi wyłonić niektóre błędy zawarte w części komunikatów; potrafi wydobyć niektóre szczegółowe informacje i udaje mu się zareagować stosownie do ich treści np. zrobić na ich podstawie bardzo prostą notatkę, uszeregować informacje, czy uzupełnić brakujące informacje w tabeli, choć napotyka przy tym wyraźne trudności; potrafi rozpoznać uczucia i reakcje mówiącego w części komunikatów, choć napotyka przy tym wyraźne trudności; potrafi zidentyfikować i nazwać niektóre intencje autorów części komunikatów; interpretując komunikat, potrafi w niektórych przypadkach poprawnie oddzielić fakty od opinii; potrafi w niektórych przypadkach poprawnie określić kontekst towarzyszący wypowiedzi; potrafi rozróżnić rejestr części wypowiedzi (styl formalny / nieformalny); potrafi rozróżnić rejestr części wypowiedzi (styl formalny / neutralny / nieformalny / kolokwialny); potrafi zinterpretować treść części komunikatów mimo ich zróżnicowanej długości i formy pod warunkiem niezbyt zróżnicowanych warunków odbioru; potrafi rozróżniać większość dźwięków i głosek, ale napotyka częste trudności z rozpoznaniem akcentu wyrazowy i zdaniowego; potrafi zrozumieć część poleceń nauczyciela i odnieść się do ich treści; zna, częściowo stosownie do sytuacji dobiera, i w części przypadków skutecznie wykorzystuje podstawowe strategie egzaminacyjne adekwatne do danego typu zadania maturalnego;
2	sporadycznie potrafi wyodrębnić i zrozumieć ogólny sens prostych komunikatów opartych na materiale kursowym; sporadycznie potrafi wyodrębnić i zrozumieć ogólną myśl poszczególnych części prostszych komunikatów opartych na materiale kursowym; potrafi wyodrębnić i zrozumieć nieliczne kluczowe informacje w prostszych komunikatach; potrafi nieporadnie streścić najprostsze komunikaty, używając języka polskiego; nie potrafi dokonać streszczenia w języku angielskim; sporadycznie potrafi wyłonić niektóre błędy zawarte w prostszych komunikatach; potrafi wydobyć pojedyncze szczegółowe informacje, na które z wysiłkiem udaje mu się zareagować stosownie do ich treści, np. uszeregować informacje czy uzupełnić pojedyncze brakujące informacje w tabeli; sporadycznie potrafi rozpoznać uczucia i reakcje mówiącego w prostszych komunikatach i napotyka wyraźne trudności przy ich nazywaniu; sporadycznie potrafi zidentyfikować wyraźne intencje autorów najprostszych komunikatów ale napotyka wyraźne trudności w ich nazwaniu;

	- interpretując komunikat, potrafi w sporadycznych przypadkach poprawnie oddzielić fakty od opinii; - sporadycznie potrafi określić kontekst lub jeden z elementów kontekstu towarzyszącego najprostszej wypowiedzi (np. czas, miejsce lub osoby); - sporadycznie potrafi rozróżnić rejestr najprostszych wypowiedzi (styl formalny / nieformalny); sporadycznie potrafi rozróżnić rejestr najprostszych wypowiedzi (styl formalny / nieformalny); - sporadycznie potrafi zinterpretować treść dłuższych komunikatów, pod warunkiem bardzo dobrych warunków odbioru; - potrafi rozróżniać niektóre dźwięki i głoski, ale sporadycznie rozpoznaje akcent wyrazowy i zdaniowy; - potrafi zrozumieć nieliczne polecenia nauczyciela z pomocą i podpowiedziami, ale tylko sporadycznie potrafi odnieść się do ich treści; - zna podstawowe strategie egzaminacyjne, ale sporadycznie potrafi odnieść je i zastosować w celu rozwiązania danego typu zadania maturalnego;
1	- nie potrafi wyodrębnić i zrozumieć ogólnego sensu najprostszych komunikatów opartych na materiale kursowym; - nie potrafi wyodrębnić i zrozumieć ogólnej myśl poszczególnych części najprostszych komunikatów opartych na materiale kursowym; - nie potrafi wyodrębnić i zrozumieć kluczowych informacji w najprostszych komunikatach; - nie potrafi streścić najprostszych komunikatów, używając języka polskiego, ani tym bardziej dokonać streszczenia w języku angielskim; - nie potrafi wyłonić błędów zawartych w najprostszych komunikatach; - nie potrafi wydobyć szczegółowych informacji ani zareagować stosownie do ich treści, np. wybrać odpowiednich opcji odpowiedzi, uszeregować informacji czy uzupełnić pojedyncze brakujące informacje w tabeli; - nie potrafi rozpoznać uczuć i reakcji mówiącego w najprostszych komunikatach ani ich nazwać; - nie potrafi zidentyfikować ani nazwać intencji autorów najprostszych komunikatów; - interpretując komunikat, nie potrafi oddzielić faktów od opinii; - nie potrafi określić żadnego z elementów kontekstu towarzyszącego najprostszej wypowiedzi (np. czas, miejsce lub osoby); - nie potrafi rozróżnić rejestru najprostszych wypowiedzi (styl formalny / nieformalny); nie potrafi rozróżnić rejestru najprostszych wypowiedzi (styl formalny / nieformalny); - nie potrafi zinterpretować treści dłuższych komunikatów nawet przy zachowaniu bardzo dobrych warunków odbioru; - nie potrafi rozróżniać dźwięków i głosek ani akcentu wyrazowego i zdaniowego; - nie rozumie prostych poleceń nauczyciela nawet z pomocą i podpowiedziami i nie potrafi odnieść się do ich treści; - nie zna lub zna, ale nie stosuje podstawowych strategii egzaminacyjnych do rozwiązania danego typu zadania maturalnego.

Skala ocen	Czytanie Osiągnięcia ucznia:
6	▪ potrafi z łatwością wyodrębnić i zrozumieć ogólny sens różnorodnych tekstów opartych na materiale kursowym i wykraczających poza niego, np. rozumie teksty literackie czytane dla przyjemności, autentyczne artykuły prasowe i te publikowane w internecie; ▪ potrafi z łatwością wyodrębnić i zrozumieć ogólną myśl poszczególnych części tekstów opartych na materiale kursowym i wykraczających poza niego, np. rozumie fragmenty dłuższych artykułów prasowych; ▪ rozumie konstrukcję tekstu i potrafi z łatwością rozpoznać związki pomiędzy jego poszczególnymi fragmentami; ▪ potrafi z łatwością wyodrębnić i zrozumieć kluczowe informacje zawarte w różnorodnych tekstach; ▪ potrafi z łatwością streścić tekst używając języka angielskiego i polskiego; ▪ potrafi z łatwością ocenić, czy podana informacja jest prawdziwa, czy fałszywa i uzasadnić swoją decyzję oraz wyłonić błędy zawarte w różnorodnych tekstach; ▪ potrafi z łatwością wydobyć szczegółowe informacje i zareagować stosownie do ich treści, np. zrobić na ich podstawie notatkę, uszeregować zdarzenia, czy przedstawić treść w formie graficznej; ▪ potrafi z łatwością zidentyfikować i nazwać intencje autora tekstu; ▪ interpretując tekst, potrafi z łatwością oddzielić fakty od opinii; ▪ potrafi z łatwością określić kontekst towarzyszący wypowiedzi pisemnej; ▪ potrafi z łatwością rozróżnić rejestr wypowiedzi (styl formalny / nieformalny); potrafi z łatwością rozróżnić rejestr wypowiedzi (styl formalny / neutralny / nieformalny / kolokwialny); ▪ potrafi z łatwością zinterpretować treść komunikatu mimo jego zróżnicowanej długości lub formy; ▪ potrafi korzystać ze strategii stosowanych podczas czytania, np. przewidywania treści tekstu na podstawie tytułu, czytania tekstu pod kątem pytań do tekstu, z którymi zapoznał się przed czytaniem, itp.; ▪ zna, stosownie do sytuacji dobiera i adaptuje, oraz zawsze skutecznie wykorzystuje różnorodne strategie egzaminacyjne adekwatne do danego typu zadania maturalnego;
5	▪ potrafi poprawnie wyodrębnić i zrozumieć ogólny sens nie tylko różnorodnych tekstów opartych na materiale kursowym, lecz także prostych autentycznych tekstów o charakterze użytkowym (np. instrukcje obsługi, ulotki) i uproszczonych wersji literackich i prasowych tekstów autentycznych (np. readers); ▪ potrafi poprawnie wyodrębnić i zrozumieć ogólną myśl poszczególnych części tekstów opartych na materiale kursowym; ▪ rozumie konstrukcję tekstu i potrafi poprawnie rozpoznać związki pomiędzy jego poszczególnymi fragmentami; ▪ potrafi poprawnie wyodrębnić i zrozumieć kluczowe informacje zawarte w różnorodnych

	tekstach; - potrafi poprawnie streścić tekst, używając języka angielskiego i polskiego; - potrafi poprawnie ocenić, czy podana informacja jest prawdziwa, czy fałszywa i uzasadnić swoją decyzję oraz wyłonić błędy zawarte w różnorodnych tekstach; - potrafi poprawnie wydobyć szczegółowe informacje i zareagować stosownie do ich treści, np. zrobić na ich podstawie notatkę, uszeregować zdarzenia, czy przedstawić treść w formie graficznej; - potrafi poprawnie zidentyfikować i nazwać intencje autora tekstu; - interpretując tekst, potrafi poprawnie oddzielić fakty od opinii; - potrafi poprawnie określić kontekst towarzyszący wypowiedzi pisemnej; - potrafi poprawnie rozróżnić rejestr wypowiedzi (styl formalny / nieformalny); potrafi poprawnie rozróżnić rejestr wypowiedzi (styl formalny / neutralny / nieformalny / kolokwialny); - potrafi poprawnie zinterpretować treść komunikatu mimo jego zróżnicowanej długości lub formy; - potrafi korzystać ze strategii stosowanych podczas czytania, np. przewidywania treści tekstu na podstawie tytułu, czytania tekstu pod kątem pytań do tekstu, z którymi zapoznał się przed czytaniem, itp.; - zna, stosownie do sytuacji dobiera i adaptuje, oraz skutecznie wykorzystuje różnorodne strategie egzaminacyjne adekwatne do danego typu zadania maturalnego;
4	- potrafi zazwyczaj poprawnie wyodrębnić i zrozumieć ogólny sens większości tekstów opartych na materiale kursowym; - potrafi zazwyczaj poprawnie wyodrębnić i zrozumieć ogólną myśl poszczególnych części większości tekstów opartych na materiale kursowym; - zazwyczaj rozumie konstrukcję tekstu i zwykle potrafi poprawnie rozpoznać związki pomiędzy jego poszczególnymi fragmentami; - zazwyczaj potrafi poprawnie wyodrębnić i zrozumieć kluczowe informacje zawarte w większości tekstów; - zazwyczaj potrafi poprawnie streścić tekst, używając języka angielskiego i polskiego; - zazwyczaj potrafi poprawnie ocenić, czy podana informacja jest prawdziwa, czy fałszywa, choć może mieć trudności z uzasadnieniem swojej decyzji; potrafi zazwyczaj skutecznie wyłonić błędy zawarte w większości tekstów; - zazwyczaj potrafi poprawnie wydobyć szczegółowe informacje i w większości przypadków zareagować stosownie do ich treści, np. zrobić na ich podstawie notatkę, uszeregować zdarzenia, czy przedstawić treść w formie graficznej; - zazwyczaj potrafi poprawnie zidentyfikować i nazwać intencje autora tekstu; - interpretując tekst, potrafi zazwyczaj poprawnie oddzielić fakty od opinii; - zazwyczaj potrafi poprawnie określić kontekst towarzyszący większości wypowiedzi pisemnych; - zazwyczaj potrafi poprawnie rozróżnić rejestr większości wypowiedzi (styl formalny / nieformalny); zazwyczaj potrafi poprawnie rozróżnić rejestr większości wypowiedzi (styl formalny /

	neutralny / nieformalny / kolokwialny); - zazwyczaj potrafi poprawnie zinterpretować treść większości komunikatów, mimo ich zróżnicowanej długości lub formy; - zazwyczaj potrafi skutecznie korzystać ze strategii stosowanych podczas czytania, np. przewidywania treści tekstu na podstawie tytułu, czytania tekstu pod kątem pytań do tekstu, z którymi zapoznał się przed czytaniem, itp.; - zna, stosownie do sytuacji dobiera, oraz zazwyczaj skutecznie wykorzystuje najważniejsze strategie egzaminacyjne adekwatne do danego typu zadania maturalnego;
3	- potrafi wyodrębnić i zrozumieć ogólny sens niektórych tekstów opartych na materiale kursowym; - potrafi wyodrębnić i zrozumieć ogólną myśl poszczególnych części niektórych tekstów opartych na materiale kursowym; - rozumie konstrukcję niektórych tekstów i potrafi rozpoznać najbardziej podstawowe zależności pomiędzy poszczególnymi fragmentami tekstu; - potrafi wyodrębnić i zrozumieć niektóre kluczowe informacje zawarte w niektórych tekstach; - potrafi krótko streścić prostsze teksty, używając języka polskiego, ale ma wyraźne trudności ze streszczeniami w języku angielskim; - czasami potrafi ocenić, czy podana informacja jest prawdziwa, czy fałszywa, ale ma trudności z uzasadnieniem swojej decyzji; potrafi wyłonić niektóre błędy zawarte w prostszych tekstach; - potrafi wydobyć niektóre szczegółowe informacje i udaje mu się zareagować stosownie do ich treści np. uzupełnić na ich podstawie notatkę czy uszeregować informacje, choć napotyka przy tym wyraźne trudności; - potrafi zidentyfikować i nazwać niektóre intencje autorów części tekstów; - interpretując tekst, potrafi w niektórych przypadkach oddzielić fakty od opinii; - potrafi określić kontekst lub jeden z elementów kontekstu (np. nadawcę, odbiorcę, okoliczności powstania tekstu) towarzyszącego niektórym wypowiedziom pisemnym; - potrafi rozróżnić rejestr niektórych wypowiedzi (styl formalny / nieformalny); potrafi rozróżnić rejestr niektórych wypowiedzi (styl formalny / neutralny / nieformalny / kolokwialny); - potrafi zinterpretować treść dłuższych tekstów pod warunkiem posiadania przez nie przejrzystej struktury; - potrafi korzystać z niektórych strategii stosowanych podczas czytania, np. przewidywania treści tekstu na podstawie tytułu, czytania tekstu pod kątem pytań do tekstu, z którymi zapoznał się przed czytaniem, itp. - zna, częściowo stosownie do sytuacji dobiera, i w części przypadków skutecznie wykorzystuje podstawowe strategie egzaminacyjne adekwatne do danego typu zadania maturalnego;
2	- sporadycznie potrafi wyodrębnić i zrozumieć ogólny sens prostszych tekstów opartych na materiale kursowym; - sporadycznie potrafi wyodrębnić i zrozumieć ogólną myśl poszczególnych części

	prostszych tekstów opartych na materiale kursowym; - sporadycznie rozumie konstrukcję tekstów i rozpoznaje najbardziej podstawowe zależności pomiędzy poszczególnymi fragmentami tekstu pod warunkiem, że tekst ma bardzo klarowną strukturę i jasno wyrażoną treść; - sporadycznie potrafi wyodrębnić i zrozumieć najbardziej kluczowe informacje zawarte w prostszych tekstach; - sporadycznie potrafi krótko streścić najprostsze teksty, używając języka polskiego, ale nie radzi sobie ze streszczeniami w języku angielskim; - sporadycznie potrafi ocenić, czy podana informacja jest prawdziwa, czy fałszywa, ale nie radzi sobie z uzasadnieniem swojej decyzji; tylko sporadycznie potrafi wyłonić najbardziej podstawowe błędy zawarte w najprostszych tekstach; - sporadycznie potrafi wydobyć pojedyncze informacje, na które z wysiłkiem udaje mu się zareagować stosownie do ich treści, np. uszeregować informacje, czy uzupełnić pojedyncze brakujące informacje w tabeli; - sporadycznie potrafi zidentyfikować najbardziej oczywiste intencje autorów najprostszych tekstów, ale ma wyraźne trudności z nazwaniem tych intencji; - interpretując tekst, potrafi w sporadycznych przypadkach oddzielić fakty od opinii; - potrafi określić pojedyncze elementy kontekstu (np. nadawcę, odbiorcę lub okoliczności powstania tekstu) towarzyszącego najprostszym wypowiedziom pisemnym; - sporadycznie potrafi rozróżnić rejestr najprostszych wypowiedzi (styl formalny / nieformalny); sporadycznie potrafi rozróżnić rejestr najprostszych wypowiedzi (styl formalny / nieformalny); - sporadycznie potrafi zinterpretować treść dłuższych tekstów, pod warunkiem posiadania przez nie przejrzystej struktury i uzyskania wsparcia od nauczyciela; - sporadycznie korzysta z nielicznych, najbardziej podstawowych strategii stosowanych podczas czytania, np. przewidywanie treści tekstu na podstawie tytułu czy towarzyszącej mu ilustracji, itp.; - zna podstawowe strategie egzaminacyjne, ale sporadycznie potrafi odnieść je i zastosować w celu rozwiązania danego typu zadania maturalnego;
1	- nie potrafi wyodrębnić i zrozumieć ogólnego sensu najprostszych tekstów opartych na materiale kursowym; - nie potrafi wyodrębnić i zrozumieć ogólnej myśli poszczególnych części najprostszych tekstów opartych na materiale kursowym; - nie rozumie konstrukcji najprostszych tekstów i nie rozpoznaje najbardziej podstawowych zależności pomiędzy poszczególnymi fragmentami tekstu, nawet jeśli tekst ma bardzo klarowną strukturę i jasno wyrażoną treść, - nie potrafi wyodrębnić i zrozumieć najbardziej kluczowych informacji zawartych w najprostszych tekstach; - nie potrafi krótko streścić najprostszych tekstów, używając języka polskiego a tym bardziej języka angielskiego; - nie potrafi ocenić, czy podana informacja jest prawdziwa, czy fałszywa i nie radzi sobie z

	uzasadnieniem swojej decyzji; nie potrafi wyłonić najbardziej nawet podstawowych błędów zawartych w najprostszych tekstach; - nie potrafi wydobyć pojedynczych informacji i nie udaje mu się zareagować na nie stosownie do ich treści, np. uszeregować czy sklasyfikować informacji; - nie potrafi zidentyfikować i nazwać najbardziej oczywistych intencji autorów najprostszych tekstów; - interpretując tekst, nie potrafi oddzielić faktów od opinii; - nie potrafi określić żadnych elementów kontekstu (np. nadawcy, odbiorcy lub okoliczności powstania tekstu) towarzyszącego najprostszym wypowiedziom pisemnym; - nie potrafi rozróżnić rejestru najprostszych wypowiedzi (styl formalny / nieformalny); nie potrafi rozróżnić rejestru najprostszych wypowiedzi (styl formalny / nieformalny); - nie potrafi zinterpretować treści dłuższych tekstów, mimo ich przejrzystej struktury i uzyskania wsparcia od nauczyciela; - nie zna lub zna, ale nie korzysta z najbardziej nawet podstawowych strategii stosowanych podczas czytania, np. przewidywania treści tekstu na podstawie tytułu czy towarzyszącej mu ilustracji, itp.; - nie zna lub zna, ale nie stosuje podstawowych strategii egzaminacyjnych do rozwiązania danego typu zadania maturalnego.

Skala ocen	**Mówienie i wymowa** **Osiągnięcia ucznia:**
6	- potrafi porozumiewać się z łatwością, bardzo swobodnie, płynnie i bez wahania; - jego wymowa, akcent i intonacja są na ogół poprawne i nie zakłócają komunikacji; - potrafi w swoich wypowiedziach poprawnie zastosować bogaty zakres struktur leksykalno-gramatycznych i funkcji językowych zgodnie z kryteriami szczegółowymi dot. stosowania odpowiednich środków językowych (powyżej); - potrafi umiejętnie zastosować liczne strategie kompensujące braki w wiedzy dot. środków językowych i nie wykorzystuje w komunikacji języka polskiego; - potrafi swobodnie i poprawnie nawiązać i podtrzymać rozmowę, stosując różnorodne formy grzecznościowe w obrębie tematów ujętych w rozkładzie materiału, a także wykraczających poza zakres obowiązkowy; - potrafi swobodnie uzyskać i przekazać informacje oraz wyjaśnienia w obrębie tematów ujętych w rozkładzie materiału a także wykraczających poza zakres obowiązkowy; - potrafi swobodnie przeprowadzić proste negocjacje w typowych sytuacjach życia codziennego w obrębie tematów ujętych w rozkładzie materiału, a także wykraczających poza zakres obowiązkowy; potrafi swobodnie przeprowadzić bardziej skomplikowane negocjacje w typowych i trudnych sytuacjach życia codziennego w obrębie tematów ujętych w rozkładzie materiału, a także wykraczających poza zakres obowiązkowy; - potrafi aktywnie i swobodnie komunikować swoje potrzeby i reagować językowo na potrzeby wyrażane w komunikatach innych osób (propozycje, sugestie, pozwolenie, preferencje, opinie, intencje, życzenia, rady, prośby, podziękowania, przeprosiny, skargi,

	wyjaśnienia) w obrębie tematów ujętych w rozkładzie materiału, a także wykraczających poza zakres obowiązkowy; - potrafi precyzyjnie i szczegółowo opisać osoby, przedmioty, miejsca, zjawiska i czynności w obrębie tematów ujętych w rozkładzie materiału, a także wykraczających poza zakres obowiązkowy; potrafi precyzyjnie i szczegółowo opisać osoby, przedmioty, miejsca, zjawiska i czynności w obrębie tematów ujętych w rozkładzie materiału, a także wykraczających poza zakres obowiązkowy oraz precyzyjnie opisać bardziej skomplikowane procesy (sposób obsługi skomplikowanych urządzeń lub procedury postępowania w urzędach); - potrafi precyzyjnie i szczegółowo opowiedzieć o codziennych wydarzeniach i trafnie je skomentować - potrafi swobodnie i precyzyjnie przedstawić fakty z przeszłości i teraźniejszości oraz bardzo szczegółowo zrelacjonować zdarzenia z przeszłości, opisując doświadczenia swoje i osób trzecich; - potrafi swobodnie i precyzyjnie wyrazić i uzasadnić swoje opinie, poglądy i emocje w obrębie tematów ujętych w rozkładzie materiału, a także wykraczających poza zakres obowiązkowy; - potrafi swobodnie i precyzyjnie przedstawić opinie osób trzecich w obrębie tematów ujętych w rozkładzie materiału a także wykraczających poza zakres obowiązkowy; - potrafi swobodnie przedstawić szeroki wachlarz zalet i wad różnych rozwiązań i kwestii problemowych oraz argumentów za i przeciw w obrębie tematów ujętych w rozkładzie materiału a także wykraczających poza zakres obowiązkowy; potrafi swobodnie przedstawić szeroki wachlarz zalet i wad różnych rozwiązań i kwestii problemowych oraz argumentów za i przeciw, które prezentuje w logicznym, spójnym, dobrze przemyślanym porządku; - potrafi wziąć aktywny udział w dyskusji, przedstawiając własne opinie z wyczerpującym uzasadnieniem i odpierając kontrargumenty oraz komentując wypowiedzi innych lub kwestionując ich zdanie; - potrafi swobodnie i precyzyjnie wyrazić intencje, marzenia, nadzieje i plany na przyszłość w obrębie tematów ujętych w rozkładzie materiału, a także wykraczających poza zakres obowiązkowy; - potrafi trafnie i swobodnie wyrazić pewność, przypuszczenie oraz wątpliwości dotyczące zdarzeń przeszłych, teraźniejszych i przyszłych w obrębie tematów ujętych w rozkładzie materiału, a także wykraczających poza zakres obowiązkowy; potrafi trafnie i swobodnie wyrazić pewność, przypuszczenie oraz wątpliwości dotyczące zdarzeń przeszłych, teraźniejszych i przyszłych oraz spekulować na temat przyczyn i konsekwencji zdarzeń przeszłych i przyszłych w obrębie tematów ujętych w rozkładzie materiału a także wykraczających poza zakres obowiązkowy; - potrafi swobodnie abstrahować, wysuwać i wyrażać hipotezy w obrębie tematów ujętych w rozkładzie materiału, a także wykraczających poza zakres obowiązkowy; - potrafi swobodnie dostosować rejestr wypowiedzi do sytuacji (styl formalny / nieformalny);

	▪ zna, stosownie do sytuacji dobiera i adaptuje, oraz zawsze skutecznie wykorzystuje różnorodne strategie egzaminacyjne adekwatne do danego typu zadania maturalnego;
5	▪ potrafi porozumiewać się płynnie i bez wahania; ▪ jego wymowa, akcent i intonacja są na ogół poprawne i nie zakłócają komunikacji; ▪ potrafi w swoich wypowiedziach poprawnie zastosować struktury leksykalno-gramatyczne i funkcje językowe zgodnie z kryteriami szczegółowymi dot. stosowania odpowiednich środków językowych (powyżej); ▪ potrafi zastosować strategie kompensujące braki w wiedzy dot. środków językowych i nie wykorzystuje w komunikacji języka polskiego; ▪ potrafi poprawnie nawiązać i podtrzymać rozmowę, stosując adekwatne formy grzecznościowe w obrębie tematów ujętych w rozkładzie materiału; ▪ potrafi uzyskać i przekazać informacje oraz wyjaśnienia w obrębie tematów ujętych w rozkładzie materiału; ▪ potrafi przeprowadzić proste negocjacje w typowych sytuacjach życia codziennego w obrębie tematów ujętych w rozkładzie materiału; potrafi przeprowadzić bardziej skomplikowane negocjacje w typowych i trudnych sytuacjach życia codziennego w obrębie tematów ujętych w rozkładzie materiału; ▪ potrafi aktywnie komunikować swoje potrzeby i reagować językowo na potrzeby wyrażane w komunikatach innych osób (propozycje, sugestie, pozwolenie, preferencje, opinie, intencje, życzenia, rady, prośby, podziękowania, przeprosiny, skargi, wyjaśnienia); ▪ potrafi szczegółowo opisać osoby, przedmioty, miejsca, zjawiska i czynności w obrębie tematów ujętych w rozkładzie materiału; potrafi szczegółowo opisać osoby, przedmioty, miejsca, zjawiska i czynności w obrębie tematów ujętych w rozkładzie materiału oraz opisać bardziej skomplikowane procesy (sposób obsługi skomplikowanych urządzeń lub procedury postępowania w urzędach); ▪ potrafi szczegółowo opowiedzieć o codziennych wydarzeniach i trafnie je skomentować; ▪ potrafi precyzyjnie przedstawić fakty z przeszłości i teraźniejszości oraz szczegółowo zrelacjonować zdarzenia z przeszłości, opisując doświadczenia swoje i osób trzecich; ▪ potrafi precyzyjnie wyrazić i uzasadnić swoje opinie, poglądy i emocje w obrębie tematów ujętych w rozkładzie materiału; ▪ potrafi precyzyjnie przedstawić opinie osób trzecich w obrębie tematów ujętych w rozkładzie materiału; ▪ potrafi przedstawić liczne zalety i wady różnych rozwiązań i kwestii problemowych oraz liczne argumenty za i przeciw w obrębie tematów ujętych w rozkładzie materiału; potrafi przedstawić liczne zalety i wady różnych rozwiązań i kwestii problemowych oraz liczne argumenty za i przeciw, które prezentuje w logicznym porządku; ▪ potrafi wziąć aktywny udział w dyskusji, przedstawiając własne opinie z wyczerpującym uzasadnieniem i odpierając kontrargumenty oraz komentując wypowiedzi innych lub kwestionując ich zdanie; ▪ potrafi precyzyjnie wyrazić intencje, marzenia, nadzieje i plany na przyszłość w obrębie tematów ujętych w rozkładzie materiału; ▪ potrafi trafnie wyrazić pewność, przypuszczenie oraz wątpliwości dotyczące zdarzeń

	przeszłych, teraźniejszych i przyszłych w obrębie tematów ujętych w rozkładzie materiału; potrafi trafnie wyrazić pewność, przypuszczenie oraz wątpliwości dotyczące zdarzeń przeszłych, teraźniejszych i przyszłych oraz spekulować na temat przyczyn i konsekwencji zdarzeń przeszłych i przyszłych w obrębie tematów ujętych w rozkładzie materiału potrafi abstrahować, wysuwać i wyrażać hipotezy w obrębie tematów ujętych w rozkładzie materiału; potrafi dostosować rejestr wypowiedzi do sytuacji (styl formalny / nieformalny); zna, stosownie do sytuacji dobiera i adaptuje, oraz skutecznie wykorzystuje różnorodne strategie egzaminacyjne adekwatne do danego typu zadania maturalnego;
4	potrafi porozumiewać się dość płynnie; jego wymowa, akcent i intonacja nie zakłócają komunikacji; potrafi w swoich wypowiedziach poprawnie zastosować struktury leksykalno-gramatyczne i funkcje językowe zgodnie z kryteriami szczegółowymi dot. stosowania odpowiednich środków językowych (powyżej); potrafi zazwyczaj skutecznie zastosować strategie kompensujące braki w wiedzy dot. środków językowych, ale zdarza mu się używać w komunikacji języka polskiego; zazwyczaj potrafi poprawnie nawiązać i podtrzymać rozmowę, stosując adekwatne formy grzecznościowe w obrębie tematów ujętych w rozkładzie materiału; zazwyczaj potrafi uzyskać i przekazać informacje oraz wyjaśnienia w obrębie tematów ujętych w rozkładzie materiału; przeważnie potrafi przeprowadzić proste negocjacje w typowych sytuacjach życia codziennego w obrębie tematów ujętych w rozkładzie materiału; przeważnie potrafi przeprowadzić bardziej skomplikowane negocjacje w typowych i trudnych sytuacjach życia codziennego w obrębie tematów ujętych w rozkładzie materiału; w większości sytuacji potrafi aktywnie komunikować swoje potrzeby i reagować językowo na potrzeby wyrażane w komunikatach innych osób (propozycje, sugestie, pozwolenie, preferencje, opinie, intencje, życzenia, rady, prośby, podziękowania, przeprosiny, skargi, wyjaśnienia); potrafi dość szczegółowo opisać osoby, przedmioty, miejsca, zjawiska i czynności w obrębie tematów ujętych w rozkładzie materiału; potrafi dość szczegółowo opisać osoby, przedmioty, miejsca, zjawiska i czynności w obrębie tematów ujętych w rozkładzie materiału oraz zazwyczaj opisać bardziej skomplikowane procesy (sposób obsługi skomplikowanych urządzeń lub procedury postępowania w urzędach); potrafi dość szczegółowo opowiedzieć o codziennych wydarzeniach i je skomentować; potrafi przedstawić fakty z przeszłości i teraźniejszości oraz dość szczegółowo zrelacjonować zdarzenia z przeszłości, opisując doświadczenia swoje i osób trzecich; potrafi wyrazić i uzasadnić swoje opinie, poglądy i emocje w obrębie tematów ujętych w rozkładzie materiału; potrafi przedstawić opinie osób trzecich w obrębie tematów ujętych w rozkładzie materiału; potrafi przedstawić kilka adekwatnych zalet i wad różnych rozwiązań i kwestii

	problemowych oraz po kilka trafnych argumentów za i przeciw w obrębie tematów ujętych w rozkładzie materiału; potrafi przedstawić kilka adekwatnych zalet i wad różnych rozwiązań i kwestii problemowych oraz kilka trafnych argumentów za i przeciw, które prezentuje w logicznym porządku; zazwyczaj potrafi wziąć aktywny udział w dyskusji, przedstawiając własne opinie z adekwatnym uzasadnieniem i odpierając kontrargumenty oraz komentując wypowiedzi innych lub kwestionując ich zdanie; zazwyczaj potrafi wyrazić intencje, marzenia, nadzieje i plany na przyszłość w obrębie tematów ujętych w rozkładzie materiału; zwykle potrafi wyrazić pewność, przypuszczenie oraz wątpliwości dotyczące zdarzeń przeszłych, teraźniejszych i przyszłych w obrębie tematów ujętych w rozkładzie materiału; zwykle potrafi wyrazić pewność, przypuszczenie oraz wątpliwości dotyczące zdarzeń przeszłych, teraźniejszych i przyszłych oraz spekulować na temat przyczyn i konsekwencji zdarzeń przeszłych i przyszłych w obrębie tematów ujętych w rozkładzie materiału; zazwyczaj potrafi abstrahować, wysuwać i wyrażać hipotezy w obrębie tematów ujętych w rozkładzie materiału; zwykle potrafi dostosować rejestr wypowiedzi do sytuacji (styl formalny / nieformalny); zna, stosownie do sytuacji dobiera, oraz zazwyczaj skutecznie wykorzystuje najważniejsze strategie egzaminacyjne adekwatne do danego typu zadania maturalnego;
3	potrafi porozumiewać się dość płynnie, ale zdarza mu się przerywać wypowiedź, aby zyskać czas na zastanowienie i odpowiedni dobór środków językowych; potrzebuje też w rozmowie wsparcia ze strony rozmówcy i stosuje liczne powtórzenia; jego wymowa, akcent i intonacja, mimo licznych błędów, nie zakłócają komunikacji; potrafi w swoich wypowiedziach poprawnie zastosować niektóre struktury leksykalno-gramatyczne i funkcje językowe zgodnie z kryteriami szczegółowymi dot. stosowania odpowiednich środków językowych (powyżej); potrafi skutecznie zastosować najbardziej podstawowe strategie kompensujące braki w wiedzy dot. środków językowych, ale często używa w komunikacji języka polskiego; potrafi poprawnie nawiązać i podtrzymać prostą rozmowę, stosując podstawowe formy grzecznościowe w obrębie tematów ujętych w rozkładzie materiału; potrafi uzyskać i przekazać najprostsze informacje oraz wyjaśnienia w obrębie tematów ujętych w rozkładzie materiału; potrafi przeprowadzić najprostsze negocjacje w typowych sytuacjach życia codziennego w obrębie tematów ujętych w rozkładzie materiału; potrafi przeprowadzić niezbyt skomplikowane negocjacje w typowych i niektórych trudnych sytuacjach życia codziennego w obrębie tematów ujętych w rozkładzie materiału; potrafi w najprostszy sposób komunikować swoje potrzeby i reagować językowo na potrzeby wyrażane w komunikatach innych osób (propozycje, sugestie, pozwolenie, preferencje, opinie, intencje, życzenia, rady, prośby, podziękowania, przeprosiny, skargi, wyjaśnienia); potrafi ogólnie opisać osoby, przedmioty, miejsca, zjawiska i czynności w obrębie tematów

	ujętych w rozkładzie materiału; potrafi ogólnie opisać osoby, przedmioty, miejsca, zjawiska i czynności w obrębie tematów ujętych w rozkładzie materiału oraz nieporadnie opisać niektóre bardziej skomplikowane procesy (sposób obsługi skomplikowanych urządzeń lub procedury postępowania w urzędach); - potrafi ogólnie opowiedzieć o codziennych wydarzeniach i prosto je skomentować; - potrafi w sposób uproszczony przedstawić fakty z przeszłości i teraźniejszości oraz ogólnie zrelacjonować zdarzenia z przeszłości, opisując w prosty sposób doświadczenia swoje i osób trzecich; - potrafi prosto wyrazić i krótko uzasadnić swoje opinie, poglądy i emocje w obrębie tematów ujętych w rozkładzie materiału; - potrafi prosto przedstawić opinie osób trzecich w obrębie tematów ujętych w rozkładzie materiału; - potrafi przedstawić pojedyncze zalety i wady różnych rozwiązań i kwestii problemowych oraz pojedyncze argumenty za i przeciw w obrębie tematów ujętych w rozkładzie materiału; potrafi przedstawić pojedyncze zalety i wady różnych rozwiązań i kwestii problemowych oraz pojedyncze argumenty za i przeciw, które organizuje z zachowaniem pewnej logiki, ale nie do końca spójnie; - potrafi wziąć aktywny udział w dyskusji na nieskomplikowane tematy, przedstawiając krótko własne opinie z prostym uzasadnieniem; czasem potrafi odeprzeć kontrargumenty lub skomentować wypowiedzi innych, a nawet zakwestionować ich zdanie, ale nie potrafi swobodnie podtrzymywać polemiki; - potrafi w prosty sposób wyrazić intencje, marzenia, nadzieje i plany na przyszłość w obrębie tematów ujętych w rozkładzie materiału; - potrafi w najprostszy sposób wyrazić pewność, przypuszczenie oraz wątpliwości dotyczące zdarzeń przeszłych, teraźniejszych i przyszłych w obrębie tematów ujętych w rozkładzie materiału; potrafi w najprostszy sposób wyrazić pewność, przypuszczenie oraz wątpliwości dotyczące zdarzeń przeszłych, teraźniejszych i przyszłych oraz podejmuje pojedyncze próby spekulowania na temat przyczyn i konsekwencji zdarzeń przeszłych i przyszłych w obrębie tematów ujętych w rozkładzie materiału; - potrafi w najprostszy sposób wysuwać i wyrażać hipotezy w obrębie tematów ujętych w rozkładzie materiału, ale sprawia mu trudność formułowanie rozbudowanych wypowiedzi o charakterze hipotetycznym; - stara się dostosować rejestr wypowiedzi do sytuacji (styl formalny / nieformalny), ale potrafi to robić tylko w odniesieniu do pojedynczych fragmentów wypowiedzi; - zna, częściowo stosownie do sytuacji dobiera, i w części przypadków skutecznie wykorzystuje podstawowe strategie egzaminacyjne adekwatne do danego typu zadania maturalnego;
2	- nie potrafi porozumiewać się płynnie, często przerywa wypowiedź, aby zyskać czas na zastanowienie i odpowiedni dobór środków językowych, potrzebuje w rozmowie stałego

	wsparcia ze strony rozmówcy, stosuje bardzo liczne powtórzenia; - popełnia bardzo liczne błędy w wymowie, akcencie i intonacji, które częściowo zakłócają komunikację; - ma poważne trudności z zastosowaniem w swoich wypowiedziach odpowiednich struktury leksykalno-gramatycznych i funkcji językowych, zgodnie z kryteriami szczegółowymi dot. stosowania odpowiednich środków językowych (powyżej); - sporadycznie i nieumiejętnie stosuje pojedyncze, najprostsze strategie kompensujące braki w wiedzy dot. środków językowych i bardzo często korzysta w komunikacji z języka polskiego; - z trudem i sporadycznie potrafi poprawnie nawiązać i podtrzymać prostą rozmowę, nieporadnie stosując podstawowe formy grzecznościowe w obrębie tematów ujętych w rozkładzie materiału; - z trudem i sporadycznie potrafi uzyskać i przekazać najprostsze informacje oraz wyjaśnienia w obrębie tematów ujętych w rozkładzie materiału; - z trudem i sporadycznie potrafi przeprowadzić najprostsze negocjacje w typowych sytuacjach życia codziennego w obrębie tematów ujętych w rozkładzie materiału; z trudem i sporadycznie potrafi przeprowadzić najprostsze negocjacje w typowych i niektórych trudnych sytuacjach życia codziennego w obrębie tematów ujętych w rozkładzie materiału; - z trudem i sporadycznie potrafi w najprostszy sposób zakomunikować swoje potrzeby i zareagować językowo na potrzeby wyrażane w komunikatach innych osób (propozycje, sugestie, pozwolenie, preferencje, opinie, intencje, życzenia, rady, prośby, podziękowania, przeprosiny, skargi, wyjaśnienia); - z trudem i sporadycznie potrafi bardzo pobieżnie opisać osoby, przedmioty, miejsca, zjawiska i czynności w obrębie tematów ujętych w rozkładzie materiału; z trudem i sporadycznie potrafi bardzo pobieżnie opisać osoby, przedmioty, miejsca, zjawiska i czynności w obrębie tematów ujętych w rozkładzie materiału oraz równie pobieżnie opisać pojedyncze bardziej skomplikowane procesy (sposób obsługi skomplikowanych urządzeń lub procedury postępowania w urzędach), pod warunkiem że ma wcześniej czas na pamięciowe opanowanie materiału; - z trudem i sporadycznie potrafi bardzo pobieżnie opowiedzieć o codziennych wydarzeniach i skomentować je w bardzo oszczędny sposób; - z trudem i sporadycznie potrafi w sposób bardzo pobieżny przedstawić pojedyncze fakty z przeszłości i teraźniejszości oraz równie pobieżnie zrelacjonować pojedyncze zdarzenia z przeszłości, opisując w bardzo prosty sposób i pobieżnie doświadczenia swoje i osób trzecich; - z trudem i sporadycznie potrafi pobieżnie wyrazić i bardzo krótko uzasadnić swoje opinie, poglądy i emocje w obrębie tematów ujętych w rozkładzie materiału; - z trudem i sporadycznie potrafi pobieżnie przedstawić opinie osób trzecich w obrębie tematów ujętych w rozkładzie materiału; - z trudem i sporadycznie potrafi przedstawić pojedyncze zalety lub wady różnych rozwiązań i kwestii problemowych oraz pojedyncze argumenty za lub przeciw w obrębie tematów

	ujętych w rozkładzie materiału; z trudem i sporadycznie potrafi przedstawić pojedyncze zalety lub wady różnych rozwiązań i kwestii problemowych oraz pojedyncze argumenty za lub przeciw, których w większości wypadków nie jest w stanie zorganizować w logiczną wypowiedź; - z trudem i sporadycznie potrafi wziąć aktywny udział w dyskusji na najprostsze tematy, przedstawiając krótko i pobieżnie własne opinie z bardzo prostym uzasadnieniem; tylko sporadycznie udaje mu się odeprzeć kontrargumenty, skomentować wypowiedzi innych lub zakwestionować ich zdanie, ale w większości wypadków pozostaje biernym uczestnikiem dyskusji; - z trudem i sporadycznie potrafi w najprostszy sposób wyrazić intencje, marzenia, nadzieje i plany na przyszłość w obrębie tematów ujętych w rozkładzie materiału; - z trudem i sporadycznie potrafi w najprostszy sposób wyrazić pewność, przypuszczenie oraz wątpliwości dotyczące zdarzeń przeszłych, teraźniejszych i przyszłych w obrębie tematów ujętych w rozkładzie materiału; z trudem i sporadycznie potrafi w najprostszy sposób wyrazić pewność, przypuszczenie oraz wątpliwości dotyczące zdarzeń przeszłych, teraźniejszych i przyszłych, ale bardzo rzadko podejmuje pojedyncze próby spekulowania na temat przyczyn i konsekwencji zdarzeń przeszłych i przyszłych w obrębie tematów ujętych w rozkładzie materiału; - z trudem i sporadycznie potrafi w najprostszy sposób wysuwać i wyrażać hipotezy w obrębie tematów ujętych w rozkładzie materiału i nie jest w stanie rozwijać swoich wypowiedzi; - sporadycznie udaje mu się dostosować rejestr fragmentów wypowiedzi do sytuacji (styl formalny / nieformalny); - zna podstawowe strategie egzaminacyjne, ale sporadycznie potrafi zastosować je w celu rozwiązania danego typu zadania maturalnego;
1	- nie porozumiewa się wcale lub porozumiewa się niewystarczająco płynnie, by móc uczestniczyć w konwersacji, pomimo wsparcia ze strony rozmówcy; - popełnia bardzo liczne błędy w wymowie, akcencie i intonacji, które znacznie zakłócają lub uniemożliwiają komunikację; - nie potrafi zastosować w swoich wypowiedziach najprostszych struktur leksykalno-gramatycznych i funkcji językowych, zgodnie z kryteriami szczegółowymi dot. stosowania odpowiednich środków językowych (powyżej); - nie potrafi stosować strategii kompensujących braki w wiedzy dot. środków językowych i stale korzysta w komunikacji z języka polskiego; - nie potrafi poprawnie nawiązać i podtrzymać prostej rozmowy, nie stosuje podstawowych formy grzecznościowych w obrębie tematów ujętych w rozkładzie materiału; - nie potrafi uzyskać ani przekazać najprostszych informacji oraz wyjaśnień w obrębie tematów ujętych w rozkładzie materiału; - nie potrafi przeprowadzić najprostszych negocjacji w typowych sytuacjach życia codziennego w obrębie tematów ujętych w rozkładzie materiału; nie potrafi przeprowadzić najprostszych negocjacji w typowych ani trudniejszych sytuacjach życia codziennego w obrębie tematów ujętych w rozkładzie materiału;

	▪ nie potrafi w najprostszy nawet sposób zakomunikować swoich potrzeb ani zareagować językowo na potrzeby wyrażane w komunikatach innych osób (propozycje, sugestie, pozwolenie, preferencje, opinie, intencje, życzenia, rady, prośby, podziękowania, przeprosiny, skargi, wyjaśnienia); ▪ nie potrafi opisać osób, przedmiotów, miejsc, zjawisk i czynności w obrębie tematów ujętych w rozkładzie materiału; nie potrafi opisać osób, przedmiotów, miejsc, zjawisk i czynności w obrębie tematów ujętych w rozkładzie materiału ani opisać bardziej skomplikowanych procesów (sposób obsługi skomplikowanych urządzeń lub procedury postępowania w urzędach), nawet wówczas gdy ma wcześniej czas na pamięciowe opanowanie materiału; ▪ nie potrafi opowiedzieć o codziennych wydarzeniach ani ich skomentować; ▪ nie potrafi przedstawić faktów z przeszłości i teraźniejszości, zrelacjonować zdarzeń z przeszłości, ani opisać doświadczeń swoich i osób trzecich; ▪ nie potrafi wyrazić ani uzasadnić swoich opinii, poglądów i emocji w obrębie tematów ujętych w rozkładzie materiału; ▪ nie potrafi przedstawić opinii osób trzecich w obrębie tematów ujętych w rozkładzie materiału; ▪ nie potrafi przedstawić zalet ani wad różnych rozwiązań i kwestii problemowych, ani argumentów za lub przeciw w obrębie tematów ujętych w rozkładzie materiału; nie potrafi przedstawić zalet ani wad różnych rozwiązań i kwestii problemowych, ani argumentów za lub przeciw w obrębie tematów ujętych w rozkładzie materiału ani też zorganizować ich w logiczną wypowiedź; ▪ nie potrafi aktywnie uczestniczyć w dyskusji na najprostsze tematy ani przedstawić własnych opinii z uzasadnieniem; nie udaje mu się odeprzeć kontrargumentów, skomentować wypowiedzi innych lub zakwestionować ich zdania; pozostaje zupełnie biernym uczestnikiem dyskusji lub odmawia udziału w niej; ▪ nie potrafi wyrazić intencji, marzeń, nadziei i planów na przyszłość w obrębie tematów ujętych w rozkładzie materiału; ▪ nie potrafi wyrazić pewności, przypuszczenia oraz wątpliwości dotyczących zdarzeń przeszłych, teraźniejszych i przyszłych w obrębie tematów ujętych w rozkładzie materiału; nie potrafi w najprostszy sposób wyrazić pewności, przypuszczenia oraz wątpliwości dotyczących zdarzeń przeszłych, teraźniejszych i przyszłych ani spekulować na temat przyczyn i konsekwencji zdarzeń przeszłych i przyszłych w obrębie tematów ujętych w rozkładzie materiału; ▪ nie potrafi wysuwać i wyrażać hipotez w obrębie tematów ujętych w rozkładzie materiału; ▪ nie potrafi dostosować rejestru wypowiedzi do sytuacji (styl formalny / nieformalny); ▪ nie zna lub zna, ale nie stosuje podstawowych strategii egzaminacyjnych do rozwiązania danego typu zadania maturalnego.
Skala ocen	**Pisanie** **Osiągnięcia ucznia:**
6	▪ potrafi porozumiewać się w formie pisemnej z łatwością, precyzyjnie przekazując

	zamierzoną treść zgodnie z założonym celem komunikacyjnym; - jego wypowiedzi pisemne są poprawne i w pełni zrozumiałe; - zna i świadomie stosuje zasady konstruowania prostych tekstów o charakterze użytkowym (np. e-mail, wiadomość, list prywatny i prosty list formalny); zna i świadomie stosuje zasady konstruowania krótszych (np. e-mail, wiadomość) i dłuższych, bardziej złożonych tekstów o charakterze użytkowym (np. list prywatny, list formalny) oraz dłuższych wypowiedzi pisemnych (np. rozprawka, opis, opowiadanie, recenzja, sprawozdanie); - potrafi w swoich wypowiedziach poprawnie zastosować bogaty zakres struktur leksykalno-gramatycznych i funkcji językowych zgodnie z kryteriami szczegółowymi dot. stosowania odpowiednich środków językowych (powyżej); - potrafi w wypowiedzi pisemnej swobodnie i poprawnie nawiązać i podtrzymać kontakty towarzyskie, stosując różnorodne formy grzecznościowe w obrębie tematów ujętych w rozkładzie materiału; a także wykraczających poza zakres obowiązkowy; - potrafi swobodnie uzyskać i przekazać informacje oraz wyjaśnienia w formie pisemnej w obrębie tematów ujętych w rozkładzie materiału, a także wykraczających poza zakres obowiązkowy; - potrafi swobodnie przeprowadzić proste pisemne negocjacje w typowych sytuacjach życia codziennego w obrębie tematów ujętych w rozkładzie materiału, a także wykraczających poza zakres obowiązkowy; potrafi swobodnie przeprowadzić bardziej skomplikowane pisemne negocjacje w typowych i trudnych sytuacjach życia codziennego w obrębie tematów ujętych w rozkładzie materiału, a także wykraczających poza zakres obowiązkowy; - potrafi aktywnie i swobodnie komunikować swoje potrzeby i reagować językowo na potrzeby wyrażane w komunikatach pisemnych innych osób (propozycje, sugestie, pozwolenie, preferencje, opinie, intencje, życzenia, rady, prośby, podziękowania, przeprosiny, skargi, wyjaśnienia) w obrębie tematów ujętych w rozkładzie materiału, a także wykraczających poza zakres obowiązkowy; - potrafi precyzyjnie i szczegółowo opisać osoby, przedmioty, miejsca, zjawiska i czynności w obrębie tematów ujętych w rozkładzie materiału, a także wykraczających poza zakres obowiązkowy; - potrafi precyzyjnie i szczegółowo opisać osoby, przedmioty, miejsca, zjawiska i czynności w obrębie tematów ujętych w rozkładzie materiału, a także wykraczających poza zakres obowiązkowy oraz precyzyjnie opisać bardziej skomplikowane procesy (sposób obsługi skomplikowanych urządzeń lub procedury postępowania w urzędach); - potrafi precyzyjnie i szczegółowo opowiedzieć pisemnie o codziennych wydarzeniach i trafnie je skomentować; - potrafi swobodnie i precyzyjnie przedstawić pisemnie fakty z przeszłości i teraźniejszości oraz bardzo szczegółowo zrelacjonować zdarzenia z przeszłości, opisując doświadczenia swoje i osób trzecich; - potrafi swobodnie i precyzyjnie wyrazić i uzasadnić pisemnie swoje opinie, poglądy i emocje w obrębie tematów ujętych w rozkładzie materiału, a także wykraczających poza

	zakres obowiązkowy; - potrafi swobodnie i precyzyjnie przedstawić pisemnie opinie osób trzecich w obrębie tematów ujętych w rozkładzie materiału, a także wykraczających poza zakres obowiązkowy; - potrafi swobodnie przedstawić pisemnie szeroki wachlarz zalet i wad różnych rozwiązań i kwestii problemowych oraz argumentów za i przeciw w obrębie tematów ujętych w rozkładzie materiału a także wykraczających poza zakres obowiązkowy; potrafi swobodnie przedstawić w piśmie szeroki wachlarz zalet i wad różnych rozwiązań i kwestii problemowych oraz argumentów za i przeciw, które prezentuje w logicznym, spójnym, dobrze przemyślanym porządku; - potrafi pisemnie przedstawić nie tylko własne opinie z ich wyczerpującym uzasadnieniem, lecz także ustosunkować się do opinii innych osób, odpierając kontrargumenty, komentując wypowiedzi innych lub kwestionując ich zdanie; - potrafi swobodnie i precyzyjnie wyrazić pisemnie intencje, marzenia, nadzieje i plany na przyszłość w obrębie tematów ujętych w rozkładzie materiału, a także wykraczających poza zakres obowiązkowy; - potrafi trafnie i swobodnie wyrazić pisemnie pewność, przypuszczenie oraz wątpliwości dotyczące zdarzeń przeszłych, teraźniejszych i przyszłych w obrębie tematów ujętych w rozkładzie materiału, a także wykraczających poza zakres obowiązkowy; potrafi trafnie i swobodnie wyrazić pisemnie pewność, przypuszczenie oraz wątpliwości dotyczące zdarzeń przeszłych, teraźniejszych i przyszłych oraz spekulować na temat przyczyn i konsekwencji zdarzeń przeszłych i przyszłych w obrębie tematów ujętych w rozkładzie materiału, a także wykraczających poza zakres obowiązkowy; - potrafi swobodnie pisemnie abstrahować, wysuwać i wyrażać hipotezy w obrębie tematów ujętych w rozkładzie materiału, a także wykraczających poza zakres obowiązkowy; - potrafi swobodnie dostosować rejestr wypowiedzi pisemnej stosownie do sytuacji (styl formalny / nieformalny); - zna, stosownie do sytuacji dobiera i adaptuje, oraz zawsze skutecznie wykorzystuje różnorodne strategie egzaminacyjne adekwatne do danego typu zadania maturalnego;
5	- potrafi skutecznie porozumiewać się w formie pisemnej, precyzyjnie przekazując zamierzoną treść zgodnie z założonym celem komunikacyjnym; - jego wypowiedzi pisemne są na ogół poprawne i w pełni zrozumiałe; - zna i poprawnie stosuje zasady konstruowania prostych tekstów o charakterze użytkowym (np. e-mail, wiadomość, list prywatny i prosty list formalny); zna i poprawnie stosuje zasady konstruowania krótszych (np. e-mail, wiadomość) i dłuższych, bardziej złożonych tekstów o charakterze użytkowym (np. list prywatny, list formalny) oraz dłuższych wypowiedzi pisemnych (np. rozprawka, opis, opowiadanie, recenzja, sprawozdanie); - potrafi w swoich wypowiedziach pisemnych poprawnie zastosować szeroki zakres struktur leksykalno-gramatycznych i funkcji językowych, zgodnie z kryteriami szczegółowymi dot. stosowania odpowiednich środków językowych (powyżej); - potrafi w wypowiedzi pisemnej poprawnie nawiązać i podtrzymać kontakty towarzyskie,

	stosując poprawnie formy grzecznościowe w obrębie tematów ujętych w rozkładzie materiału; - potrafi uzyskać i przekazać pisemnie informacje oraz wyjaśnienia w obrębie tematów ujętych w rozkładzie materiału; - potrafi przeprowadzić w formie pisemnej proste negocjacje w typowych sytuacjach życia codziennego w obrębie tematów ujętych w rozkładzie materiału; potrafi przeprowadzić w formie pisemnej bardziej skomplikowane negocjacje w typowych i trudnych sytuacjach życia codziennego w obrębie tematów ujętych w rozkładzie materiału; - potrafi pisemnie komunikować swoje potrzeby i reagować językowo na potrzeby wyrażane w komunikatach pisemnych innych osób (propozycje, sugestie, pozwolenie, preferencje, opinie, intencje, życzenia, rady, prośby, podziękowania, przeprosiny, skargi, wyjaśnienia); - potrafi szczegółowo opisać osoby, przedmioty, miejsca, zjawiska i czynności w obrębie tematów ujętych w rozkładzie materiału; potrafi szczegółowo opisać osoby, przedmioty, miejsca, zjawiska i czynności w obrębie tematów ujętych w rozkładzie materiału oraz opisać bardziej skomplikowane procesy (sposób obsługi skomplikowanych urządzeń lub procedury postępowania w urzędach); - potrafi szczegółowo opowiedzieć w formie pisemnej o codziennych wydarzeniach i trafnie je skomentować; - potrafi precyzyjnie przedstawić pisemnie fakty z przeszłości i teraźniejszości oraz szczegółowo zrelacjonować zdarzenia z przeszłości, opisując doświadczenia swoje i osób trzecich; - potrafi precyzyjnie wyrazić i uzasadnić pisemnie swoje opinie, poglądy i emocje w obrębie tematów ujętych w rozkładzie materiału; - potrafi precyzyjnie przedstawić pisemnie opinie osób trzecich w obrębie tematów ujętych w rozkładzie materiału; - potrafi przedstawić pisemnie liczne zalety i wady różnych rozwiązań i kwestii problemowych oraz liczne argumenty za i przeciw w obrębie tematów ujętych w rozkładzie materiału; potrafi przedstawić pisemnie liczne zalety i wady różnych rozwiązań i kwestii problemowych oraz liczne argumenty za i przeciw, które prezentuje w logicznie uporządkowanej wypowiedzi pisemnej; - potrafi pisemnie przedstawić nie tylko własne opinie z ich dokładnym uzasadnieniem, lecz także ustosunkować się do opinii innych osób, odpierając kontrargumenty, komentując wypowiedzi innych lub kwestionując ich zdanie; - potrafi precyzyjnie wyrazić w formie pisemnej intencje, marzenia, nadzieje i plany na przyszłość w obrębie tematów ujętych w rozkładzie materiału; - potrafi trafnie wyrazić pisemnie pewność, przypuszczenie oraz wątpliwości dotyczące zdarzeń przeszłych, teraźniejszych i przyszłych w obrębie tematów ujętych w rozkładzie materiału; potrafi trafnie wyrazić pisemnie pewność, przypuszczenie oraz wątpliwości dotyczące zdarzeń przeszłych, teraźniejszych i przyszłych oraz spekulować w formie pisemnej na

	temat przyczyn i konsekwencji zdarzeń przeszłych i przyszłych w obrębie tematów ujętych w rozkładzie materiału; - potrafi w formie pisemnej abstrahować, wysuwać i wyrażać hipotezy w obrębie tematów ujętych w rozkładzie materiału; - potrafi dostosować rejestr wypowiedzi pisemnej do sytuacji (styl formalny / nieformalny); - zna, stosownie do sytuacji dobiera i adaptuje, oraz skutecznie wykorzystuje różnorodne strategie egzaminacyjne adekwatne do danego typu zadania maturalnego;
4	- zazwyczaj potrafi skutecznie porozumiewać się pisemnie, przekazując zamierzoną treść zgodnie z założonym celem komunikacyjnym; - jego wypowiedzi pisemne są w większości poprawne i zrozumiałe, a błędy nie zakłócają komunikacji; - zna i zazwyczaj poprawnie stosuje zasady konstruowania prostych tekstów o charakterze użytkowym (np. e-mail, wiadomość, list prywatny i prosty list formalny); zna i zazwyczaj poprawnie stosuje zasady konstruowania krótszych (np. e-mail, wiadomość) i dłuższych, bardziej złożonych tekstów o charakterze użytkowym (np. list prywatny, list formalny) oraz dłuższych wypowiedzi pisemnych (np. rozprawka, opis, opowiadanie, recenzja, sprawozdanie); - zwykle potrafi w swoich wypowiedziach pisemnych zastosować odpowiedni zakres struktur leksykalno-gramatycznych i funkcji językowych, zgodnie z kryteriami szczegółowymi dot. stosowania odpowiednich środków językowych (powyżej); - zazwyczaj potrafi pisemnie nawiązać i podtrzymać kontakty towarzyskie, stosując poprawnie najważniejsze formy grzecznościowe w obrębie tematów ujętych w rozkładzie materiału; - zazwyczaj potrafi uzyskać i przekazać pisemnie informacje oraz wyjaśnienia w obrębie tematów ujętych w rozkładzie materiału; - zazwyczaj potrafi przeprowadzić w formie pisemnej proste negocjacje w typowych sytuacjach życia codziennego w obrębie tematów ujętych w rozkładzie materiału; zazwyczaj potrafi przeprowadzić w formie pisemnej nieco bardziej skomplikowane negocjacje w typowych i trudniejszych sytuacjach życia codziennego w obrębie tematów ujętych w rozkładzie materiału; - zazwyczaj potrafi w formie pisemnej komunikować swoje potrzeby i reagować językowo na potrzeby wyrażane w komunikatach pisemnych innych osób (propozycje, sugestie, pozwolenie, preferencje, opinie, intencje, życzenia, rady, prośby, podziękowania, przeprosiny, skargi, wyjaśnienia); - zwykle potrafi opisać osoby, przedmioty, miejsca, zjawiska i czynności w obrębie tematów ujętych w rozkładzie materiału; zwykle potrafi opisać osoby, przedmioty, miejsca, zjawiska i czynności w obrębie tematów ujętych w rozkładzie materiału oraz opisać ogólnie bardziej skomplikowane procesy (sposób obsługi skomplikowanych urządzeń lub procedury postępowania w urzędach); - zwykle potrafi opowiedzieć w formie pisemnej o codziennych wydarzeniach i w sposób ogólny je skomentować; - zwykle potrafi przedstawić w formie pisemnej fakty z przeszłości i teraźniejszości oraz

	zrelacjonować w piśmie zdarzenia z przeszłości, opisując doświadczenia swoje i osób trzecich; - zazwyczaj potrafi wyrazić i uzasadnić w formie pisemnej swoje opinie, poglądy i emocje w obrębie tematów ujętych w rozkładzie materiału; - zazwyczaj potrafi przedstawić pisemnie opinie osób trzecich w obrębie tematów ujętych w rozkładzie materiału; - zwykle potrafi przedstawić pisemnie zestaw kilku zalet i wad różnych rozwiązań i kwestii problemowych oraz argumentów za i przeciw w obrębie tematów ujętych w rozkładzie materiału; zwykle potrafi przedstawić pisemnie zestaw kilku zalet i wad różnych rozwiązań i kwestii problemowych oraz argumentów za i przeciw, które najczęściej prezentuje w logicznie uporządkowanej wypowiedzi pisemnej; - zwykle potrafi przedstawić pisemnie nie tylko własne opinie z ich ogólnym uzasadnieniem, lecz także ustosunkować się do opinii innych osób, odpierając kontrargumenty, komentując wypowiedzi innych lub kwestionując ich zdanie, choć nie ma pełnej swobody w formułowaniu bardziej złożonej polemiki na piśmie; - zazwyczaj potrafi wyrazić w formie pisemnej intencje, marzenia, nadzieje i plany na przyszłość w obrębie tematów ujętych w rozkładzie materiału; - zwykle potrafi wyrazić pisemnie pewność, przypuszczenie oraz wątpliwości dotyczące zdarzeń przeszłych, teraźniejszych i przyszłych w obrębie tematów ujętych w rozkładzie materiału; zwykle potrafi trafnie wyrazić pisemnie pewność, przypuszczenie oraz wątpliwości dotyczące zdarzeń przeszłych, teraźniejszych i przyszłych oraz spekulować w formie pisemnej na temat przyczyn i konsekwencji zdarzeń przeszłych i przyszłych w obrębie tematów ujętych w rozkładzie materiału, choć nie ma pełnej swobody w formułowaniu bardziej złożonej wypowiedzi; - zwykle potrafi w formie pisemnej w prosty sposób abstrahować, wysuwać i wyrażać hipotezy w obrębie tematów ujętych w rozkładzie materiału, choć nie ma pełnej swobody w formułowaniu bardziej złożonej; - zwykle potrafi dostosować rejestr wypowiedzi pisemnej do sytuacji (styl formalny / nieformalny); - zna, stosownie do sytuacji dobiera, oraz zazwyczaj skutecznie wykorzystuje najważniejsze strategie egzaminacyjne adekwatne do danego typu zadania maturalnego;
3	- potrafi zwięźle porozumiewać się pisemnie, przekazując w prosty sposób zamierzoną treść, najczęściej zgodnie z założonym celem komunikacyjnym; - jego wypowiedzi pisemne zawierają liczne błędy, które jednak nie zakłócają komunikacji; - zna i stara się stosować podstawowe zasady konstruowania prostych tekstów o charakterze użytkowym (np. e-mail, wiadomość, list prywatny i prosty list formalny), choć w dużej mierze musi polegać na tekstach wzorcowych; - zna i stara się stosować podstawowe zasady konstruowania krótszych (np. e-mail, wiadomość) i dłuższych, bardziej złożonych tekstów o charakterze użytkowym (np. list prywatny, list formalny) oraz dłuższych wypowiedzi pisemnych (np. rozprawka, opis,

	opowiadanie, recenzja, sprawozdanie), choć w dużej mierze musi polegać na tekstach wzorcowych; - potrafi w swoich wypowiedziach pisemnych zastosować ograniczony zakres struktur leksykalno-gramatycznych i funkcji językowych, zgodnie z kryteriami szczegółowymi dot. stosowania odpowiednich środków językowych (powyżej); - potrafi pisemnie nawiązać i podtrzymać kontakty towarzyskie, stosując niewielkie zakres form grzecznościowych w obrębie tematów ujętych w rozkładzie materiału; - potrafi uzyskać i przekazać pisemnie w bardzo prostej formie niektóre informacje oraz wyjaśnienia w obrębie tematów ujętych w rozkładzie materiału; - potrafi przeprowadzić w bardzo prostej formie pisemnej najprostsze negocjacje w typowych sytuacjach życia codziennego w obrębie tematów ujętych w rozkładzie materiału; potrafi przeprowadzić w formie pisemnej, stosując zwięzłe i proste wypowiedzi, niezbyt skomplikowane negocjacje w typowych i trudniejszych sytuacjach życia codziennego w obrębie tematów ujętych w rozkładzie materiału; - potrafi w bardzo prostej formie pisemnej komunikować swoje główne potrzeby i reagować językowo na niektóre potrzeby wyrażane w komunikatach pisemnych innych osób (propozycje, sugestie, pozwolenie, preferencje, opinie, intencje, życzenia, rady, prośby, podziękowania, przeprosiny, skargi, wyjaśnienia); - potrafi bardzo ogólnie opisać osoby, przedmioty, miejsca, zjawiska i czynności w obrębie tematów ujętych w rozkładzie materiału; potrafi bardzo ogólnie opisać osoby, przedmioty, miejsca, zjawiska i czynności w obrębie tematów ujętych w rozkładzie materiału oraz opisać bardzo zwięźle niezbyt skomplikowane procesy (sposób obsługi urządzeń lub procedury postępowania w urzędach); - potrafi opowiedzieć w formie pisemnej o najprostszych codziennych wydarzeniach i w sposób pobieżny je skomentować; - potrafi przedstawić w formie pisemnej niektóre fakty z przeszłości i teraźniejszości oraz zrelacjonować niektóre zdarzenia z przeszłości, opisując pobieżnie doświadczenia swoje i osób trzecich; - potrafi prosto wyrazić i krótko uzasadnić w formie pisemnej swoje opinie, poglądy i emocje w obrębie tematów ujętych w rozkładzie materiału; - potrafi zwięźle przedstawić pisemnie opinie osób trzecich w obrębie tematów ujętych w rozkładzie materiału; - potrafi przedstawić pisemnie pojedyncze zalety i wady różnych rozwiązań i kwestii problemowych oraz pojedyncze argumenty za i przeciw w obrębie tematów ujętych w rozkładzie materiału; potrafi przedstawić pisemnie pojedyncze zalety i wady różnych rozwiązań i kwestii problemowych oraz pojedyncze argumenty za i przeciw, które rzadko udaje mu się włożyć w logicznie uporządkowane ramy; - potrafi pisemnie przedstawić pobieżnie własne opinie z ich bardzo prostym uzasadnieniem i ustosunkować się do niektórych opinii innych osób; napotyka trudności z odpieraniem

	kontrargumentów, komentowaniem wypowiedzi innych lub kwestionowaniem ich zdania; - potrafi pobieżnie wyrazić w formie pisemnej intencje, marzenia, nadzieje i plany na przyszłość w obrębie tematów ujętych w rozkładzie materiału; - potrafi wyrazić pisemnie w bardzo podstawowej formie pewność, przypuszczenie oraz wątpliwości dotyczące zdarzeń przeszłych, teraźniejszych i przyszłych w obrębie tematów ujętych w rozkładzie materiału; potrafi wyrazić pisemnie w bardzo podstawowej i zwięzłej formie pewność, przypuszczenie oraz wątpliwości dotyczące zdarzeń przeszłych, teraźniejszych i przyszłych oraz pobieżnie spekulować w formie pisemnej na temat przyczyn i konsekwencji zdarzeń przeszłych i przyszłych w obrębie tematów ujętych w rozkładzie materiału; - potrafi w formie pisemnej w bardzo prosty i zwięzły sposób abstrahować, wysuwać i wyrażać hipotezy w obrębie tematów ujętych w rozkładzie materiału; - potrafi dostosować rejestr niektórych wypowiedzi pisemnych do sytuacji (styl formalny / nieformalny); - zna, częściowo stosownie do sytuacji dobiera, i w części przypadków skutecznie wykorzystuje podstawowe strategie egzaminacyjne adekwatne do danego typu zadania maturalnego;
2	- sporadycznie udaje mu się sformułować prostą wypowiedź pisemną, przekazując w bardzo prosty sposób część zamierzonej treści, nie do końca zgodnie z założonym celem komunikacyjnym; - jego wypowiedzi pisemne zawierają bardzo liczne błędy, które częściowo zakłócają komunikację; - z trudem i sporadycznie potrafi zastosować pojedyncze zasady konstruowania prostych tekstów o charakterze użytkowym (np. e-mail, wiadomość, list prywatny i prosty list formalny), choć musi stale polegać na tekstach wzorcowych; z trudem i sporadycznie potrafi zastosować pojedyncze zasady konstruowania krótszych (np. e-mail, wiadomość) i dłuższych, bardziej złożonych tekstów o charakterze użytkowym (np. list prywatny, list formalny) oraz dłuższych wypowiedzi pisemnych (np. rozprawka, opis, opowiadanie, recenzja, sprawozdanie), choć musi stale polegać na tekstach wzorcowych; - sporadycznie potrafi w swoich wypowiedziach pisemnych zastosować odpowiedni, aczkolwiek bardzo podstawowy, zakres struktur leksykalno-gramatycznych i funkcji językowych, zgodnie z kryteriami szczegółowymi dot. stosowania odpowiednich środków językowych (powyżej); - sporadycznie potrafi pisemnie nawiązać i podtrzymać kontakty towarzyskie, stosując pojedyncze formy grzecznościowe w obrębie tematów ujętych w rozkładzie materiału; - sporadycznie potrafi uzyskać i przekazać pisemnie w bardzo prostej formie nieliczne informacje oraz wyjaśnienia w obrębie tematów ujętych w rozkładzie materiału; - sporadycznie potrafi przeprowadzić w formie pisemnej w bardzo prostej formie najprostsze negocjacje w typowych sytuacjach życia codziennego w obrębie tematów ujętych w rozkładzie materiału; sporadycznie potrafi przeprowadzić w formie pisemnej, stosując najprostsze wypowiedzi,

	nieskomplikowane negocjacje w typowych i niezbyt trudnych sytuacjach życia codziennego w obrębie tematów ujętych w rozkładzie materiału; - sporadycznie potrafi komunikować w bardzo prostej formie pisemnej swoje pojedyncze potrzeby i w nielicznych przypadkach reagować językowo na niektóre potrzeby wyrażane w komunikatach pisemnych innych osób (propozycje, sugestie, pozwolenie, preferencje, opinie, intencje, życzenia, rady, prośby, podziękowania, przeprosiny, skargi, wyjaśnienia); - sporadycznie potrafi opisać fragmentarycznie osoby, przedmioty, miejsca, zjawiska i czynności w obrębie tematów ujętych w rozkładzie materiału; sporadycznie potrafi fragmentarycznie opisać osoby, przedmioty, miejsca, zjawiska i czynności w obrębie tematów ujętych w rozkładzie materiału oraz równie fragmentarycznie, po uprzednim przygotowaniu, opisać nieskomplikowane procesy (sposób obsługi urządzeń lub procedury postępowania); - sporadycznie potrafi opowiedzieć w formie pisemnej o niektórych najprostszych codziennych wydarzeniach i w nielicznych przypadkach potrafi je w sposób fragmentaryczny skomentować pisemnie; - sporadycznie potrafi przedstawić w formie pisemnej pojedyncze fakty z przeszłości i teraźniejszości oraz zrelacjonować pojedyncze zdarzenia z przeszłości, opisując nieporadnie doświadczenia swoje i osób trzecich; - sporadycznie potrafi w bardzo prosty sposób wyrazić i czasem tylko krótko uzasadnić w formie pisemnej swoje opinie, poglądy i emocje w obrębie tematów ujętych w rozkładzie materiału; - sporadycznie potrafi nieporadnie i fragmentarycznie przedstawić pisemnie opinie osób trzecich w obrębie tematów ujętych w rozkładzie materiału; - sporadycznie potrafi przedstawić pisemnie pojedyncze zalety lub wady różnych rozwiązań i kwestii problemowych oraz pojedyncze argumenty za lub przeciw w obrębie tematów ujętych w rozkładzie materiału; sporadycznie potrafi przedstawić pisemnie pojedyncze zalety lub wady różnych rozwiązań i kwestii problemowych oraz pojedyncze argumenty za lub przeciw, których jednak nie potrafi włożyć w logicznie uporządkowane ramy wypowiedzi pisemnej; - sporadycznie potrafi przedstawić pisemnie pobieżnie własne opinie z ich częściowym i fragmentarycznym uzasadnieniem, ale nie potrafi ustosunkować się do opinii innych osób; napotyka duże trudności z odpieraniem kontrargumentów, komentowaniem wypowiedzi innych lub kwestionowaniem ich zdania; - sporadycznie potrafi wyrazić w formie pisemnej nieliczne intencje, marzenia, nadzieje i plany na przyszłość w obrębie tematów ujętych w rozkładzie materiału; - sporadycznie potrafi wyrazić pisemnie w bardzo podstawowej formie pewność, przypuszczenie oraz wątpliwości dotyczące niektórych zdarzeń przeszłych, teraźniejszych i przyszłych w obrębie tematów ujętych w rozkładzie materiału; sporadycznie potrafi wyrazić pisemnie w bardzo podstawowej i zwięzłej formie pewność, przypuszczenie oraz wątpliwości dotyczące niektórych zdarzeń przeszłych, teraźniejszych i przyszłych oraz pobieżnie i bardzo nieporadnie spekulować w formie pisemnej na temat przyczyn i konsekwencji zdarzeń przeszłych i przyszłych w obrębie tematów ujętych w

	rozkładzie materiału; - sporadycznie potrafi w formie pisemnej w bardzo prosty i pobieżny sposób abstrahować, wysuwać i wyrażać najprostsze hipotezy w obrębie tematów ujętych w rozkładzie materiału; - sporadycznie potrafi dostosować rejestr fragmentów wypowiedzi pisemnych do sytuacji (styl formalny / nieformalny); - zna podstawowe strategie egzaminacyjne, ale sporadycznie potrafi je zastosować w celu rozwiązania danego typu zadania maturalnego;
1	- nie potrafi formułować prostych wypowiedzi pisemnych, tak by przekazać choćby część zamierzonej treści; wypowiedzi pisemne nie są zgodne z założonym celem komunikacyjnym; - jego wypowiedzi zawierają bardzo liczne błędy, które zakłócają znacząco lub całkowicie uniemożliwiają komunikację; - nie zna i / lub nie potrafi zastosować zasad konstruowania prostych tekstów o charakterze użytkowym (np. e-mail, wiadomość, list prywatny i prosty list formalny), mimo dostępu do tekstów wzorcowych; nie zna i / lub nie potrafi zastosować zasad konstruowania krótszych (np. e-mail, wiadomość) i dłuższych, bardziej złożonych tekstów o charakterze użytkowym (np. list prywatny, list formalny) oraz dłuższych wypowiedzi pisemnych (np. rozprawka, opis, opowiadanie, recenzja, sprawozdanie), mimo dostępu do tekstów wzorcowych; - nie potrafi w swoich wypowiedziach pisemnych zastosować najprostszych struktur leksykalno-gramatycznych i funkcji językowych, zgodnie z kryteriami szczegółowymi dot. stosowania odpowiednich środków językowych (powyżej); - nie potrafi pisemnie nawiązać i podtrzymać kontaktów towarzyskich, ani korzystać z najbardziej podstawowych form grzecznościowych w obrębie tematów ujętych w rozkładzie materiału; - nie potrafi uzyskać i przekazać pisemnie w bardzo prostej formie informacji oraz wyjaśnień w obrębie tematów ujętych w rozkładzie materiału; - nie potrafi przeprowadzić w bardzo prostej formie pisemnej najprostszych negocjacji w typowych sytuacjach życia codziennego w obrębie tematów ujętych w rozkładzie materiału; nie potrafi przeprowadzić w formie pisemnej, stosując najprostsze wypowiedzi, nieskomplikowanych negocjacji w typowych i niezbyt trudnych sytuacjach życia codziennego w obrębie tematów ujętych w rozkładzie materiału; - nie potrafi w bardzo prostej formie pisemnej komunikować swoich potrzeb i reagować językowo na potrzeby wyrażane w komunikatach pisemnych innych osób (propozycje, sugestie, pozwolenie, preferencje, opinie, intencje, życzenia, rady, prośby, podziękowania, przeprosiny, skargi, wyjaśnienia); - nie potrafi w formie pisemnej opisać osób, przedmiotów, miejsc, zjawisk ani czynności w obrębie tematów ujętych w rozkładzie materiału; nie potrafi w formie pisemnej opisać osób, przedmiotów, miejsc, zjawisk ani czynności w obrębie tematów ujętych w rozkładzie materiału, jak również opisać nieskomplikowanych

	procesów (sposób obsługi urządzeń lub procedury postępowania); - nie potrafi opowiedzieć w formie pisemnej o najprostszych codziennych wydarzeniach ani ich skomentować; - nie potrafi przedstawić w formie pisemnej faktów z przeszłości i teraźniejszości ani zrelacjonować zdarzeń z przeszłości, jak również opisać doświadczeń swoich i osób trzecich; - nie potrafi wyrazić i uzasadnić w formie pisemnej swoich opinii, poglądów i emocji w obrębie tematów ujętych w rozkładzie materiału - nie potrafi przedstawić pisemnie opinii osób trzecich w obrębie tematów ujętych w rozkładzie materiału; - nie potrafi przedstawić pisemnie zalet ani wad różnych rozwiązań i kwestii problemowych oraz argumentów za lub przeciw w obrębie tematów ujętych w rozkładzie materiału; nie potrafi przedstawić pisemnie zalet ani wad różnych rozwiązań i kwestii problemowych, jak również pojedynczych argumentów za lub przeciw, których nie umie włożyć też w logicznie uporządkowane ramy wypowiedzi pisemnej; - nie potrafi pisemnie przedstawić własnych opinii z ich uzasadnieniem, ustosunkować się do opinii innych osób, odpierać kontrargumenty, komentować wypowiedzi innych lub kwestionować ich zdanie; - nie potrafi wyrazić w formie pisemnej intencji, marzeń, nadziei i planów na przyszłość w obrębie tematów ujętych w rozkładzie materiału; - nie potrafi wyrazić pisemnie pewności, przypuszczenia oraz wątpliwości dotyczących zdarzeń przeszłych, teraźniejszych i przyszłych w obrębie tematów ujętych w rozkładzie materiału; nie potrafi wyrazić pisemnie w bardzo podstawowej i zwięzłej formie pewności, przypuszczenia oraz wątpliwości dotyczących zdarzeń przeszłych, teraźniejszych i przyszłych oraz spekulować w formie pisemnej na temat przyczyn i konsekwencji zdarzeń przeszłych i przyszłych w obrębie tematów ujętych w rozkładzie materiału; - nie potrafi w formie pisemnej abstrahować, wysuwać i wyrażać najprostsze hipotezy w obrębie tematów ujętych w rozkładzie materiału; - nie potrafi dostosować rejestru fragmentów lub całości wypowiedzi pisemnych do sytuacji (styl formalny / nieformalny); - nie zna lub zna, ale nie stosuje podstawowych strategii egzaminacyjnych do rozwiązania danego typu zadania maturalnego.

Skala ocen	**Prowadzenie zeszytu / zeszytu ćwiczeń** **Osiągnięcia ucznia:**
6	- zeszyt / zeszyt ćwiczeń wyjątkowo staranny; pismo czytelne, estetyczny wygląd; - zeszyt / zeszyt ćwiczeń uzupełniany na bieżąco; systematyczne notatki; - uczeń dokonuje regularnie samodzielnych notatek poza wymaganymi, włączając do zeszytu systematycznie zadania dodatkowe; - uczeń sporządza notatki w sposób dowodzący indywidualnego stylu uczenia się, ale

	równocześnie czytelny dla innych; - notatki i inne informacje zawarte w zeszycie / zeszycie ćwiczeń dowodzą pozyskiwania informacji z różnorodnych źródeł wykraczających poza materiał kursu;
5	- zeszyt / zeszyt ćwiczeń bardzo staranny; pismo czytelne, estetyczny wygląd; - zeszyt / zeszyt ćwiczeń uzupełniany na bieżąco; systematyczne notatki; - uczeń dokonuje samodzielnych notatek poza wymaganymi, włączając do zeszytu okazjonalnie zadania dodatkowe; - uczeń sporządza notatki w sposób dowodzący indywidualnego stylu uczenia się, ale równocześnie czytelny dla innych; - notatki i inne informacje zawarte w zeszycie / zeszycie ćwiczeń dowodzą poszukiwania informacji w wszystkich źródłach wskazanych przez nauczyciela jako obowiązkowe;
4	- zeszyt / zeszyt ćwiczeń dość staranny; pismo czytelne, estetyczny wygląd; - zeszyt / zeszyt ćwiczeń uzupełniany na bieżąco; systematyczne notatki; - uczeń dokonuje samodzielnych notatek; - uczeń sporządza notatki w sposób czytelny dla innych; - notatki i inne informacje zawarte w zeszycie / zeszycie ćwiczeń dowodzą poszukiwania informacji w większości źródeł wskazanych przez nauczyciela jako obowiązkowe;
3	- zeszyt / zeszyt ćwiczeń mało staranny; pismo czasami nieczytelne, mało estetyczny wygląd; - zeszyt / zeszyt ćwiczeń uzupełniany niezbyt systematycznie; brak niektórych wpisów; - uczeń dokonuje samodzielnych notatek lub starannie kopiuje notatki z tablicy / podręcznika w sytuacji, w której jest to dopuszczalne; - uczeń sporządza notatki w sposób czytelny dla siebie i innych; - notatki i inne informacje zawarte w zeszycie / zeszycie ćwiczeń dowodzą poszukiwania informacji w niektórych ze źródeł wskazanych przez nauczyciela jako obowiązkowe;
2	- zeszyt / zeszyt ćwiczeń niestaranny; pismo często nieczytelne, nieestetyczny wygląd; - zeszyt / zeszyt ćwiczeń uzupełniany niesystematycznie; brak licznych wpisów lub wpisy regularne ale niekompletne; - uczeń sporadycznie dokonuje samodzielnych notatek; większość niezbyt starannie kopiuje z gotowych źródeł ale potrafi się nimi posłużyć w ograniczonym zakresie; - uczeń sporządza notatki w sposób zazwyczaj czytelny dla siebie i innych; - notatki i inne informacje zawarte w zeszycie / zeszycie ćwiczeń ograniczają się do podstawowych źródeł informacji wymaganych przez nauczyciela;
1	- zeszyt / zeszyt ćwiczeń bardzo niestaranny; pismo nieczytelne, bardzo nieestetyczny wygląd; - w zeszycie / zeszycie ćwiczeń brakuje większości wpisów lub są one niekompletne i fragmentaryczne, co uniemożliwia korzystanie z notatek; - uczeń nie wykonuje samodzielnych notatek lub nie potrafi skorzystać z notatek sporządzonych w zeszycie; - uczeń sporządza notatki w sposób nieczytelny dla siebie i / lub innych; - notatki i inne informacje zawarte w zeszycie / zeszycie ćwiczeń nie uwzględniają

	podstawowych źródeł informacji wymaganych przez nauczyciela; - uczeń nie posiada notatek w zeszycie / wpisów w zeszycie ćwiczeń lub nie posiada aktualnego zeszytu/zeszytu ćwiczeń do języka angielskiego.

Skala ocen	**Praca domowa** **Osiągnięcia ucznia:**
6	- chętnie i często z własnej inicjatywy wykonuje dodatkowe prace domowe, sprawdzając je z kluczem (jeśli to możliwe), a w przypadku wątpliwości konsultuje się z nauczycielem; - pracuje samodzielnie i wyjątkowo systematycznie; - wykonuje zadania domowe zgodnie z instrukcją; - potrafi wykonać samodzielnie, starannie i poprawnie otwarte zadania domowe oraz często podejmuje się realizacji tych zadań , które znacznie wykraczają stopniem trudności poza wymagany poziom; - zawsze dotrzymuje ustalonych terminów;
5	- chętnie i skutecznie wykonuje prace domowe, sprawdzając je z kluczem (jeśli to możliwe), a w przypadku wątpliwości konsultuje się z nauczycielem; - pracuje samodzielnie i systematycznie; - wykonuje zadania domowe zgodnie z instrukcją; - potrafi wykonać samodzielnie, starannie i poprawnie zadania domowe, które wymagają wykorzystania wzorca oraz sporadycznie także takie, które wymagają własnej kreatywności; - zawsze dotrzymuje ustalonych terminów;
4	- skutecznie wykonuje prace domowe, sprawdzając je z kluczem (jeśli to możliwe), a w przypadku wątpliwości konsultuje się z nauczycielem; - pracuje w większości wypadków samodzielnie i systematycznie; - zazwyczaj wykonuje zadania domowe zgodnie z instrukcją; - potrafi wykonać samodzielnie, starannie i poprawnie zadania domowe, które wymagają wykorzystania wzorca; - zazwyczaj dotrzymuje ustalonych terminów;
3	- pomimo trudności wykonuje prace domowe, sprawdzając je z kluczem (jeśli to możliwe), a w przypadku wątpliwości konsultuje się z nauczycielem; - pracuje w większości wypadków samodzielnie choć niezbyt systematycznie; - stara się wykonywać zadania domowe zgodnie z instrukcją; - potrafi wykonać samodzielnie i starannie zadania domowe, które wymagają wykorzystania prostego wzorca; miewa trudności z poprawnością prac; - ma częste problemy z dotrzymaniem ustalonych terminów;
2	- niechętnie i / lub sporadycznie wykonuje prace domowe, rzadko konsultuje się z nauczycielem lub sprawdza je z kluczem; - prace domowe są wykonywane mało starannie; - pracuje w większości przypadków niesamodzielnie i niezbyt systematycznie; prace domowe są często fragmentaryczne;

	ma problemy z wykonywaniem zadań domowych zgodnie z instrukcją; potrafi wykonać samodzielnie tylko zadania domowe o charakterze odtwórczym, które wymagają wykorzystania bardzo prostego wzorca; miewa duże trudności z poprawnością prac; sporadycznie dotrzymuje ustalonych terminów;
1	nie wykonuje prac domowych, nie konsultuje się z nauczycielem ani nie sprawdza odpowiedzi z kluczem; prace domowe są wykonywane niestarannie; pracuje niesamodzielnie i niesystematycznie; prace domowe są fragmentaryczne; zadania domowe są przeważnie niezgodne z instrukcją; nie potrafi wykonać samodzielnie najprostszego zadania domowego o charakterze odtwórczym, które wymaga wykorzystania bardzo prostego wzorca; trudności z poprawnością prac uniemożliwiają ich zrozumienie; lekceważy lub notorycznie nie dotrzymuje ustalonych terminów.

Skala ocen	**Praca projektowa indywidualna** **Osiągnięcia ucznia:**
6	chętnie, często i z własnej inicjatywy wykonuje dodatkowe indywidualne prace projektowe; często podejmuje się realizacji prac, które znacznie wykraczają stopniem trudności poza wymagany poziom znajomości języka angielskiego; pracuje samodzielnie, wykazując się dużą dyscypliną, inicjatywą i kreatywnością; wykonuje zadania w pełni zgodnie z instrukcją a efekt pracy spełnia założony cel; praca ma czytelną, logiczną, dobrze przemyślaną strukturę i jest łatwa w odbiorze; praca jest zawsze kompletna i dopracowana w szczegółach; wykonaną pracę wyróżniają wyjątkowe walory merytoryczne i artystyczne, wyczerpująca treść oraz wykorzystanie wiadomości z innych dziedzin zaczerpniętych z różnych nieobowiązkowych źródeł i mediów; potrafi wykonać pracę starannie i perfekcyjnie oraz oryginalnie ją zaprezentować; zawsze dotrzymuje ustalonych terminów; ~~chętnie i często wykonuje indywidualne prace projektowe~~;
5	sporadycznie podejmuje się realizacji prac, które wykraczają nieco stopniem trudności poza wymagany poziom znajomości języka angielskiego; pracuje samodzielnie, wykazując się dużą dyscypliną; wykonuje zadania w pełni zgodnie z instrukcją a efekt pracy spełnia założony cel; praca ma czytelną, logiczną, dobrze przemyślaną strukturę i jest łatwa w odbiorze; praca jest zawsze kompletna i dopracowana w szczegółach; wykonana praca posiada wysokie walory merytoryczne i artystyczne, bogatą treść oraz dowodzi wykorzystania wiadomości z innych dziedzin zaczerpniętych z pojedynczych nieobowiązkowych źródeł i mediów; potrafi wykonać pracę starannie i skutecznie ją zaprezentować;

	▪ zawsze dotrzymuje ustalonych terminów;
4	▪ w miarę często wykonuje indywidualne prace projektowe; ▪ pracuje samodzielnie; ▪ zazwyczaj wykonuje zadania zgodnie z instrukcją a efekt pracy spełnia założony cel; ▪ praca ma czytelną i logiczną strukturę i jest łatwa w odbiorze; ▪ praca jest kompletna i w większości dopracowana; ▪ wykonana praca posiada stosowną do tematu treść oraz dowodzi wykorzystania obowiązkowych źródeł informacji; ▪ potrafi wykonać pracę starannie i zazwyczaj skutecznie ją zaprezentować; ▪ zawsze dotrzymuje ustalonych terminów;
3	▪ wykonuje indywidualne prace projektowe na wyraźne polecenie nauczyciela; ▪ pracuje częściowo samodzielnie; ▪ wykonuje zadania częściowo zgodnie z instrukcją a efekt pracy spełnia częściowo założony cel; ▪ praca ma prostą, przewidywalną, ale logiczną strukturę i jest stosunkowo łatwa w odbiorze; ▪ praca jest kompletna, ale niedopracowana w szczegółach; ▪ wykonana praca posiada raczej ubogą treść, ale dowodzi wykorzystania obowiązkowych źródeł informacji; ▪ potrafi wykonać pracę starannie, ale nie zawsze jest w stanie dobrze ją zaprezentować; ▪ ma częste problemy z dotrzymaniem ustalonych terminów;
2	▪ niechętnie lub sporadycznie wykonuje indywidualne prace projektowe na wyraźne polecenie nauczyciela; ▪ pracuje niesamodzielnie; ▪ wykonuje zadania w niewielkim stopniu zgodnie z instrukcją a efekt pracy w niewielkim zakresie spełnia założony cel; ▪ praca ma bardzo prostą, przewidywalną strukturę, lecz nie do końca logiczna konstrukcja sprawia, że jest stosunkowo trudna w odbiorze; ▪ praca jest niekompletna i / lub niedopracowana w szczegółach; ▪ wykonana praca posiada bardzo ubogą treść i dowodzi wykorzystania najwyżej jednego z obowiązkowych źródeł informacji; ▪ praca jest wykonana niestarannie i nie jest odpowiednio zaprezentowana; ▪ sporadycznie dotrzymuje ustalonych terminów;
1	▪ nie wykonuje indywidualnych prac projektowych mimo wyraźnych poleceń nauczyciela; ▪ pracuje niesamodzielnie; ▪ praca narusza prawa autorskie; ▪ wykonuje zadania niezgodnie z instrukcją a efekt pracy nie spełnia założonego celu; ▪ praca ma bardzo nieczytelną, chaotyczną strukturę, co uniemożliwia jej skuteczny odbiór; ▪ praca jest fragmentaryczna, niekompletna i niedopracowana; ▪ wykonana praca posiada zbyt ubogą treść i dowodzi niewykorzystania żadnego z obowiązkowych źródeł informacji; ▪ praca jest wykonana wyjątkowo niestarannie i jest nieodpowiednio zaprezentowana;

	▪ lekceważy lub notorycznie nie dotrzymuje ustalonych terminów.

Skala ocen	Współpraca w grupie Osiągnięcia ucznia:
6	▪ potrafi komunikować się i współpracować w grupie; ▪ dba o dobrą atmosferę współpracy; ▪ bierze aktywny udział w podziale ról i zadań; ▪ spełnia wyznaczoną mu z góry rolę lub przejmuje role według własnego uznania, mając jednak na uwadze skuteczność działania całego zespołu i dobro grupy; ▪ potrafi zaplanować zadanie, podjąć się jego realizacji i doprowadzić je do końca; ▪ potrafi kulturalnie uczestniczyć w dyskusji, słuchać opinii innych, uzasadniać swój punkt widzenia i doprowadzać do kompromisowych rozwiązań; ▪ potrafi aktywnie uczestniczyć we wszystkich etapach prac; ▪ wykazuje dużą dozę kreatywności i myślenia twórczego; ▪ w przypadku pracy grupowej czuje się współodpowiedzialny za proces i efekt końcowy, ale nie narzuca swojej wizji innym i nie stara się dominować; ▪ potrafi wykorzystywać informacje z innych dziedzin nauczania i odpowiednio je przetwarzać, a także uwzględnić w produkcie końcowym informacje i materiały przedstawione przez innych członków grupy; ▪ poza formą pisemną czy plastyczną, potrafi z powodzeniem zaprezentować ustnie wspólną pracę lub tak pokierować prezentacją, by każdy członek grupy miał w tym swój udział;
5	▪ potrafi komunikować się i współpracować w grupie; ▪ dba o dobrą atmosferę współpracy; ▪ bierze aktywny udział w podziale ról i zadań; ▪ spełnia wyznaczoną mu z góry rolę, mając na uwadze skuteczność działania całego zespołu i dobro grupy; ▪ potrafi zaplanować zadanie, podjąć się jego realizacji i doprowadzić je do końca; ▪ potrafi kulturalnie uczestniczyć w dyskusji, słuchać opinii innych, uzasadniać swój punkt widzenia i zgadzać się na kompromisowe rozwiązania; ▪ potrafi aktywnie uczestniczyć we wszystkich etapach prac; ▪ w przypadku pracy grupowej czuje się współodpowiedzialny za proces i efekt końcowy, ale nie narzuca swojej wizji innym i nie stara się dominować; ▪ potrafi uwzględnić w produkcie końcowym informacje i materiały przedstawione przez innych członków grupy; ▪ poza formą pisemną czy plastyczną, potrafi z powodzeniem zaprezentować ustnie wspólną pracę;
4	▪ potrafi komunikować się i współpracować w grupie; ▪ dba o dobrą atmosferę współpracy; ▪ zazwyczaj bierze aktywny udział w podziale ról i zadań; ▪ spełnia wyznaczoną mu z góry rolę, mając na uwadze skuteczność działania całego zespołu

	i dobro grupy; - potrafi zaplanować zadanie, podjąć się jego realizacji i najczęściej doprowadzić do końca, często przy dodatkowej mobilizacji i wsparciu z zewnątrz, od innych członków zespołu; - potrafi kulturalnie uczestniczyć w dyskusji, słuchać opinii innych i zgadzać się na kompromisowe rozwiązania; - potrafi aktywnie uczestniczyć w większości etapów prac; - w przypadku pracy grupowej czuje się współodpowiedzialny za proces i efekt końcowy, ale nie narzuca swojej wizji innym i nie stara się dominować; - poza formą pisemną czy plastyczną, potrafi wziąć udział we wspólnej ustnej prezentacji efektów pracy, pod warunkiem że jest wspierany i kierowany przez innych członków zespołu;
3	- niezbyt dobrze potrafi komunikować się i współpracować w grupie; - nie zakłóca dobrej atmosfery współpracy; - zazwyczaj poddaje się biernie podziałowi ról i zadań; - stara się spełniać wyznaczoną mu z góry rolę, mając na uwadze skuteczność działania całego zespołu i dobro grupy, ale wymaga stałego wsparcia i nadzoru; - potrafi podjąć się realizacji zaplanowanego przez kogoś zadania, ale aby doprowadzić je do końca wymaga dodatkowej mobilizacji i stałego wsparcia od innych członków zespołu; - potrafi kulturalnie uczestniczyć w dyskusji, słuchać opinii innych i zgadzać się na kompromisowe rozwiązania, ale rzadko jego udział jest aktywny i twórczy; - potrafi uczestniczyć aktywnie w wybranych etapach prac; - w przypadku pracy grupowej czuje się częściowo tylko współodpowiedzialny za proces i efekt końcowy; - zdarza się, że narzuca swoją wizję innym i stara się dominować mimo ograniczonego wkładu własnej pracy; - z trudem potrafi wziąć udział we wspólnej ustnej prezentacji efektów, nawet jeśli jest wspierany i kierowany przez innych członków zespołu; - sporadycznie potrafi komunikować się i współpracować w grupie;
2	- nie przyczynia się znacząco do dobrej atmosfery współpracy; - poddaje się biernie i niezbyt chętnie podziałowi ról i zadań, przyjmuje role pomocnicze i marginalne, wymagające najmniej wysiłku; - sporadycznie spełnia wyznaczoną mu z góry rolę, pod warunkiem stałego wsparcia i nadzoru, i często nie dbając o skuteczność działania całego zespołu i dobro grupy; - sporadycznie realizuje zaplanowane przez kogoś zadania, pod warunkiem stałego nadzoru i wsparcia ze strony innych członków grupy; - sporadycznie potrafi kulturalnie uczestniczyć w dyskusji, wysłuchać opinii innych i zgodzić się na kompromisowe rozwiązania ale najczęściej jego udział jest bierny; - potrafi uczestniczyć aktywnie w jednym z etapów prac; - w przypadku pracy grupowej, nie czuje się odpowiedzialny za proces i efekt końcowy; niechętnie identyfikuje się z grupą i jej celami; - często narzuca swoją wizję innym i stara się dominować mimo wysoce ograniczonego

	wkładu własnej pracy; - sporadycznie i w bardzo ograniczonym zakresie potrafi wziąć udział we wspólnej ustnej prezentacji efektów, nawet jeśli jest wspierany i kierowany przez innych członków zespołu. - jest bardzo biernym członkiem grupy, często jego rola ogranicza się do funkcji pomocniczych, mechanicznego przepisywania lub podawania materiałów służących do powstania grupowej pracy projektowej; - bardzo niechętnie identyfikuje się z grupą i pracą, nie czuje się za nią odpowiedzialny w takim stopniu jak powinien; - nie potrafi zaprezentować pracy ustnie;
1	- odmawia wzięcia udziału w pracy projektowej; - nie potrafi komunikować się i współpracować w grupie lub odmawia takiej komunikacji i współpracy; - niszczy dobrą atmosferę współpracy; - odmawia poddania się podziałowi ról i zadań; - nie spełnia wyznaczonej mu roli mimo stałego wsparcia i nadzoru; - nie dba o skuteczność działania całego zespołu i dobro grupy; - nie realizuje powierzonego zadania, odmawiając też uczestnictwa w etapach planowania i doprowadzania projektu do końca; - nie potrafi kulturalnie uczestniczyć w dyskusji, wysłuchać opinii innych i zgodzić się na kompromisowe rozwiązania; - nie potrafi uczestniczyć aktywnie w żadnym z etapów prac; - w przypadku pracy grupowej, nie czuje się współodpowiedzialny za proces i efekt końcowy; - narzuca swoją wizję innym i stara się dominować mimo braku wkładu własnej pracy lub pozostaje zupełnie obojętny na losy projektu; - nie bierze udziału we wspólnej ustnej prezentacji efektów pracy lub zakłóca jej przebieg.

Uwaga!

W przypadku pracy projektowej wykonywanej w grupie, stosuje się ocenę łączną za gotowy produkt. Warto rozważyć indywidualizację wymagań poprzez przyznanie dodatkowej oceny za indywidualny wkład pracy danego ucznia oraz jego umiejętność pracy w grupie, zgodnie z powyższymi kryteriami.

Skala ocen	**Umiejętność samodzielnego uczenia się** **Osiągnięcia ucznia:**
6	- chętnie poszukuje wiedzy dodatkowej, wykraczającej poza program nauczania obowiązujący na poziomie jego grupy; - wychodzi z własną inicjatywą i chętnie angażuje się w sugerowane przez nauczyciela projekty dotyczące poszukiwania nowych metod przyswajania wiedzy i umiejętności; - potrafi i stara się systematycznie zdobywać wiedzę niezależnie od nauczyciela; - potrafi korzystać z różnych słowników, analogicznych i cyfrowych źródeł informacji, mediów oraz wykorzystywać w nauce języka angielskiego wiedzę z innych przedmiotów

	szkolnych; - jest uczniem refleksyjnym, świadomym technik uczenia się najkorzystniejszych dla siebie i odpowiedzialnym za własny proces uczenia się; - potrafi dostrzec i opisać swoje mocne i słabe strony; określić, dlaczego powinien poświęcić więcej czasu; - dokonuje świadomej i systematycznej samooceny własnych osiągnięć; konfrontuje ją z oceną nauczyciela; formułuje na tej podstawie wnioski i stosownie do nich podejmuje wysiłki w celu doskonalenia swoich umiejętności; - zna różne techniki uczenia się i stosuje te, które są dla niego najskuteczniejsze; - posługuje się i ciągle doskonali techniki kompensacyjne wspomagające samodzielną komunikację (np. parafrazowanie własnych wypowiedzi, odzwierciedlanie wypowiedzi rozmówcy, odgadywanie znaczenia słów z kontekstu, itd.) umożliwiające mu radzenie sobie w sytuacjach stanowiących wyzwanie; - z łatwością i pełną konsekwencją porozumiewa się na zajęciach wyłącznie w języku angielskim;
5	- chętnie angażuje się w sugerowane przez nauczyciela projekty dotyczące poszukiwania nowych metod przyswajania wiedzy i umiejętności; - potrafi i stara się zdobywać wiedzę niezależnie od nauczyciela; - potrafi korzystać z różnych słowników, analogicznych i cyfrowych źródeł informacji, mediów oraz wykorzystywać w nauce języka angielskiego wybrane elementy wiedzy z innych przedmiotów szkolnych; - jest uczniem refleksyjnym, świadomym technik uczenia się najkorzystniejszych dla siebie i skłonnym wziąć odpowiedzialność za własny proces uczenia się; - potrafi dostrzec i opisać swoje mocne i słabe strony; stara się określić, dlaczego powinien poświęcić więcej czasu; - dokonuje systematycznej samooceny własnych osiągnięć; konfrontuje ją z oceną nauczyciela; formułuje na tej podstawie wnioski i stosownie do nich próbuje podejmować wysiłki w celu doskonalenia swoich umiejętności; - zna różne techniki uczenia się i stosuje te, które są dla niego najskuteczniejsze; - poznaje i doskonali techniki kompensacyjne wspomagające samodzielną komunikację (np. parafrazowanie własnych wypowiedzi, odzwierciedlanie wypowiedzi rozmówcy, odgadywanie znaczenia słów z kontekstu, itd.) umożliwiające mu coraz lepsze radzenie sobie w sytuacjach stanowiących wyzwanie; - przeważnie porozumiewa się na zajęciach w języku angielskim;
4	- zazwyczaj angażuje się w sugerowane przez nauczyciela projekty dotyczące poszukiwania nowych metod przyswajania wiedzy i umiejętności; - stara się zdobywać wiedzę niezależnie od nauczyciela; - stara się korzystać z różnych słowników oraz analogicznych i cyfrowych źródeł informacji, mediów; - jest w dużym stopniu świadomy technik uczenia się najkorzystniejszych dla siebie; - potrafi dostrzec i opisać swoje mocne i słabe strony, ale potrzebuje wsparcia nauczyciela, by określić, czemu powinien poświęcić więcej czasu;

	▪ przy wsparciu nauczyciela dokonuje samooceny własnych osiągnięć, konfrontuje ją z oceną nauczyciela; stosownie do wspólnie sformułowanych wniosków próbuje podejmować wysiłki w celu doskonalenia swoich umiejętności; ▪ zna niektóre techniki uczenia się i stara się stosować te z nich, które uzna za najskuteczniejsze; ▪ poznaje techniki kompensacyjne wspomagające samodzielną komunikację (np. parafrazowanie własnych wypowiedzi, odzwierciedlanie wypowiedzi rozmówcy, odgadywanie znaczenia słów z kontekstu, itd.) umożliwiające mu coraz lepsze radzenie sobie w sytuacjach stanowiących wyzwanie; ▪ zazwyczaj porozumiewa się na zajęciach w języku angielskim;
3	▪ niezbyt często angażuje się w sugerowane przez nauczyciela projekty dotyczące poszukiwania nowych metod przyswajania wiedzy i umiejętności; ▪ w pojedynczych przypadkach stara się zdobywać wiedzę niezależnie od nauczyciela; ▪ stara się korzystać z różnych polsko-angielskich słowników oraz analogicznych i cyfrowych źródeł informacji i mediów; ▪ jest w ograniczonym stopniu świadomy technik uczenia się najkorzystniejszych dla siebie; ▪ potrafi dostrzec niektóre swoje mocne i słabe strony, ale potrzebuje wsparcia nauczyciela, by je precyzyjnie zdefiniować i określić, czemu powinien poświęcić więcej czasu; ▪ przy wsparciu i mobilizacji ze strony nauczyciela, dokonuje samooceny własnych osiągnięć; konfrontuje ją z oceną nauczyciela i próbuje wyciągać na tej podstawie wnioski dotyczące dalszej pracy, jednak wcielenie zamiarów w życie jest nadal sporym wyzwaniem; ▪ zna podstawowe techniki uczenia się i stara się stosować niektóre z nich, choć nie jest w pełni świadomy, które z nich stanowią najlepsze rozwiązanie dla niego; ▪ poznaje i stara się ćwiczyć podstawowe techniki kompensacyjne wspomagające samodzielną komunikację (np. parafrazowanie własnych wypowiedzi, prośba o powtórzenie, itd.) umożliwiające mu radzenie sobie w prostych sytuacjach komunikacyjnych; ▪ niezbyt często porozumiewa się na zajęciach w języku angielskim;
2	▪ niechętnie lub sporadycznie angażuje się w sugerowane przez nauczyciela projekty dotyczące poszukiwania nowych metod przyswajania wiedzy i umiejętności; ▪ sporadycznie podejmuje często nieukończone próby zdobywania wiedzy niezależnie od nauczyciela; w większości wypadków ogranicza się do korzystania z wiedzy przekazywanej przez nauczyciela; ▪ sporadycznie i nieporadnie korzysta z polsko-angielskich słowników oraz dwujęzycznych analogicznych i cyfrowych źródeł informacji; ▪ jest w bardzo ograniczonym stopniu świadomy technik uczenia się najkorzystniejszych dla siebie; ▪ potrafi dostrzec pojedyncze przykłady swoich mocnych i słabych stron, ale nie potrafi na tej podstawie sformułować wniosków ani planu działania; ▪ przy pełnym wsparciu i stałej mobilizacji ze strony nauczyciela sporadycznie dokonuje samooceny własnych osiągnięć; unika jej konfrontacji z oceną nauczyciela i wyciągania na

	tej podstawie wniosków do dalszej pracy; - nie jest świadomy podstawowych techniki uczenia się, ale intuicyjnie i bezrefleksyjnie stosuje niektóre z nich; - poznaje, ale tylko sporadycznie decyduje się przećwiczyć podstawowe techniki kompensacyjne wspomagające samodzielną komunikację (np. parafrazowanie własnych wypowiedzi, prośba o powtórzenie, itd.) umożliwiające radzenie sobie w prostych sytuacjach komunikacyjnych; - sporadycznie porozumiewa się na zajęciach w języku angielskim;
1	- nie angażuje się w sugerowane przez nauczyciela projekty dotyczące poszukiwania nowych metod przyswajania wiedzy i umiejętności; - nie podejmuje żadnych prób zdobywania wiedzy niezależnie od nauczyciela; - nie korzysta ze słowników ani innych analogicznych i cyfrowych źródeł informacji; - nie jest świadomym technik uczenia najkorzystniejszych dla siebie; - nie potrafi określić swoich mocnych i słabych stron, ani na tej podstawie sformułować wniosków ani planu działania; - nie dokonuje samooceny własnych osiągnięć; unika jej konfrontacji z oceną nauczyciela i wyciągania na tej podstawie wniosków do dalszej pracy; - nie jest świadomy podstawowych technik uczenia się i nie stosuje ich; jest bierny i często korzysta z niesamodzielnych metod zdobywania wiedzy; - nie zna lub zna i nie stosuje podstawowych technik kompensacyjnych wspomagających samodzielną komunikację (np. prośba o powtórzenie, podanie synonimu nieznanego słowa itd.) umożliwiających radzenie sobie w prostych sytuacjach; - nie chce lub nie potrafi porozumiewać się na zajęciach w języku angielskim.

Dostosowanie wymagań do uczniów ze specjalnymi wymaganiami

W zależności od potrzeb i możliwości uczniów oraz warunków realizacji Programu nauczyciel stosuje adekwatne formy pracy z uczniami w stosunku do poszczególnych dostosowań. W każdej grupie uczniów mamy cały wachlarz różnych preferencji sensorycznych, dlatego bardzo istotną kwestią jest pluralizm stosowanych metod, tak by każdemu uczestnikowi procesu dydaktycznego zapewnić jak najefektywniejszy udział w zajęciach językowych.

W przypadku uczniów dysfunkcyjnych nauczyciel ma możliwość :

4.1. różnicowania poziomu trudności, ilości i czasu na rozwiązywanie przez uczniów zadań,

4.2. różnicowania sposobów badania osiągnięć edukacyjnych, np. rezygnacja z oceny prac pisemnych na rzecz odpowiedzi ustnych czy zastosowanie innej czcionki na wydrukach testów (w przypadku dyslektyków),

4.3. oferowania dodatkowych zadań,

4.4. służenia dodatkowymi wyjaśnieniami i konsultacjami

4.5. stwarzania atmosfery sprzyjającej uczeniu się, zachęcaniu uczniów introwertycznych do współdziałania w grupie,

4.6. oddziaływań psychologicznych typu promowanie drobnych sukcesów